

60 razloga za EU

Zašto nam je potrebna
Europska unija?

TO JE
TVOJA
EUROPA

Sadržaj

Dio 1.: Na što Europa može biti ponosna..... 4

1. EU kao jamac mira već 70 godina	4
2. Mi smo Europa: obilježavamo Dan Europe, imamo europsku zastavu i Odu radosti	5
3. U globaliziranom svijetu Europa se može održati samo zajedničkim trudom	6
4. Svađamo se i mirimo – kao i svaka velika obitelj	7
5. Europske su nam vrijednosti u genima: EU nadahnjuje svijet	8
6. EU je Europa obilježena suradnjom	9
7. Europa je najpopularnije turističko odredište na svijetu	10

Dio 2.: Eu jača gospodarstvo i pruža blagostanje..... 11

8. Europa nije Divlji zapad nego socijalno tržišno gospodarstvo	11
9. Euro je stabilna valuta i pruža brojne prednosti	12
10. Europa stoji uza svoje poljoprivrednike	13

Dio 3.: EU osigurava tržišno natjecanje i kontrolira korporacije 14

11. Od ekrana do kamiona: EU se bori protiv kartela	14
12. Europa se bori za poreznu pravednost	15
13. EU nadzire banke	16

Dio 4.: Europska unija štiti potrošače 17

14. EU jamči prava putnika u zračnom i željezničkom prometu	17
15. EU smanjuje broj poginulih u prometnim nesrećama	18
16. EU pomaže potrošačima u ostvarivanju prava, primjerice pri prodaji od vrata do vrata	19
17. Zahvaljujući Europi kupnja je na internetu sigurnija	20
18. EU jamči prava kupaca kada je proizvod neispravan	21
19. Europa čuva štednju svojih građana	22

Dio 5.: Zahvaljujući EU-u život je jeftiniji 23

20. Na zajedničkom unutarnjem tržištu padaju cijene	23
21. Zahvaljujući Europi telefoniranje je jeftinije	24
22. EU vam daje krila: zrakoplovne karte sve su povoljnije	25
23. EU smanjuje bankovne naknade i pristojbe za uporabu bankovne kartice	26
24. Zahvaljujući EU-u lijekovi su jeftiniji	27

Dio 6.: EU se zalaže za zdravu hranu i čist okoliš..... 28

25. EU se brine o zdravoj hrani	28
26. EU omogućuje očuvanje regionalnih specijaliteta i zaštitu od imitacija	29
27. EU osigurava čistu vodu – kako za kupanje tako i za piće	30
28. EU poduzima mjere za čist zrak i svjetski je predvodnik u području klimatske politike	31
29. EU potiče ponovnu uporabu e-otpada	32

Sadržaj

Dio 7.: EU omogućuje lakše putovanje i rad bilo gdje u Europskoj uniji 33

30. Zahvaljujući EU-u građani mogu živjeti i raditi u bilo kojoj državi članici.....	33
31. EU omogućuje zdravstvenu zaštitu i tijekom putovanja.....	34
32. Besplatni jedinstveni broj za hitne službe 112 na razini EU-a.....	35
33. EU vozačima automobila omogućuje neograničenu mobilnost.....	36
34. EU omogućuje putovanje bez granica – schengenski prostor	37

Dio 8.: EU potiče obrazovanje, istraživanje i kulturu 38

35. EU mladima omogućuje studiranje u inozemstvu.....	38
36. EU pruža novu mogućnost volontiranja: Europske snage solidarnosti.....	39
37. EU mladima omogućuje zapošljavanje.....	40
38. EU stvara europski znanstveni oblak.....	41
39. EU umrežava Europu – besplatni WLAN u selima i gradovima	42
40. EU je i europska zajednica kultura	43
41. EU čuva raznolikost i gradovima dodjeljuje naslov europske prijestolnice kulture	44

Dio 9.: EU stvara područje unutarnje sigurnosti 45

42. EU suzbija terorizam.....	45
43. EU poduzima mjere protiv organiziranog kriminala.....	46
44. EU štiti žene i djecu od trgovanja ljudima i zlostavljanja.....	47

Dio 10.: Europa se angažira u svijetu 48

45. Europa je najveći pružatelj razvojne pomoći u svijetu.....	48
46. Europa pomaže sirijskoj krizi.....	49
47. EU pomaže svojim susjedima.....	50
48. Europa je najveći svjetski donator humanitarne pomoći.....	51

Dio 11.: Europa pomaže u svjetskoj izbjegličkoj krizi 52

49. Europa spašava živote	52
50. Europa štiti svoje granice	53
51. Europa se bori protiv krijumčara	54
52. Europa se bori protiv glavnih uzroka migracija	55
53. EU se zalaže za jedinstvene standarde u području azila diljem Europe	56

Dio 12.: EU smanjuje birokraciju..... 57

54. Veća uključenost u veliki pitanjima, manja uključenost u manjim pitanjima	58
55. EU nije birokratska nemam – Europa nas košta manje nego što mislimo	59
56. EU se isplati	60

Dio 1.: Na što Europa može biti ponosna

EU kao jamac mira već 70 godina

Naši su se očevi i djedovi još borili u ratovima. Danas živimo s tom povlasticom da imamo povjerenje u svoje europske susjede. Rat unutar EU-a je nezamisliv, istočna i zapadna Europa su ujedinjene. Europsko zajedništvo jamac je mira.

Ratovi su stoljećima bili dio europske zbilje. Još u 20. stoljeću u Drugom svjetskom ratu život je izgubilo najmanje 55 milijuna ljudi, a Europa kakva je bila doživjela je raspada. Vrijeme je bilo došlo za ideju o ujedinjenoj Europi, utopiju koja se stoljećima provlačila kroz povijest, još od vremena Grka i Rimljana pa do Novog vijeka. Više od pola milijarde Europljana živi danas u miru i slobodi – zahvaljujući EU-u. „Europske su integracije najuspješniji mirovni projekt (novije) povijest”, izjavio je bivši njemački ministar vanjskih poslova Guido Westerwelle.

Dana 9. svibnja 1950. francuski ministar vanjskih poslova Robert Schuman formulirao je europsku ideju. Europske bi se države trebale povezati u jaku gospodarsku zajednicu u službi mira koja bi međusobne ratove učinila nemogućima. Prvi korak učinjen je 1952. osnivanjem Europske zajednice za ugljen i čelik, a 1957. slijedili su Rimski ugovori, koji označuju početak mirovnog projekta u Europi.

Mir u EU-u traje već 70 godina. Nikada dosad u europskoj povijesti nije bilo tako dugačkog razdoblja mira, i to u svijetu u kojem u ovom trenutku plamti više od 40 oružanih sukoba u kojima svake godine život izgubi najmanje 170 000 ljudi. Sporovi se danas, kako je rekao predsjednik Komisije Jean-Claude Juncker, rješavaju drukčije: „Katkad se sukobljujemo. Ali sukobljujemo se riječima. I sukobe rješavamo za pregovaračkim stolom, ne u rovovima.”

EU je zbog širenja mira, pomirenja, demokracije i ljudskih prava dobio Nobelovu nagradu za mir 2012. Mnogi su se pitali zaslužuje li EU to ugledno priznanje iako izbjeglice umiru u Sredozemlju, a mnoge zemlje EU-a izvoze oružje. No doprinos EU-a miru je nepobitan.

[Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.](#)

[Europska komisija o Nobelovoj nagradi za mir](#)

[Obrazloženje Odbora za dodjelu Nobelove nagrade EU-u 12. listopada 2012.](#)

Mi smo Europa: obilježavamo Dan Europe, imamo europsku zastavu i Odu radosti

Od 2000. EU ima svoj moto – „Ujedinjeni u različitosti“. Njime se ističe da EU poštuje mnoštvo različitih europskih kultura, tradicija i jezika. Europska zastava, Dan Europe i europska himna zajednički su simboli EU-a.

Kako vi obilježavate 9. svibnja? Europska unija svake godine na taj dan slavi Dan Europe. Taj je dan, iako nije neradni, praznik EU-a i za Europu ima posebno značenje: 9. svibnja 1950. Robert Schuman, tadašnji francuski ministar vanjskih poslova, prvi je put predstavio prijedlog o postupnom ujedinjenju Europe kao prijeko potrebnom uvjetu mira, demokracije i blagostanja u poslijeratnoj Europi.

Schumanova deklaracija temelj je današnje Europske unije, što se obilježava godišnje od 1985. Predstavništva Europske komisije u državama članicama, nacionalna ministarstva i građanske udruge organiziraju različita događanja i dane otvorenih vrata.

Zašto se naš kontinent zove Europa? U grčkoj mitologiji Europa je bila lijepa kći feničkog kralja u koju se zaljubio vrhovni bog Zeus, odveo je na Kretu i ondje je zaveo. Naziv Europa zaista dolazi iz antike. Već u 5. stoljeću prije Krista grčki pisac i geograf Herodot nazivao je Europom kopnene mase sjeverno od Sredozemnog mora.

Europska unija nije zgrada u Bruxellesu, nego ideja koju simbolizira europska zastava kao izraz jedinstva i identiteta Europe. Krug sastavljen od dvanaest zlatnih zvijezda simbol je solidarnosti i sklada među europskim narodima. Broj dvanaest tradicionalno je broj savršenstva i jedinstva, kao primjerice dvanaest mjeseci u godini ili dvanaest sati na brojčaniku. Tom jedinstvu teži i Europa. Broj zvijezda, suprotno proširenom mišljenju, nije povezan s brojem država članica. Njih je u međuvremenu 28.

EU ima i svoju himnu. Odabrana je melodija „Oda radosti“ iz 9. simfonije njemačkog skladatelja Ludwiga van Beethovena, koja je dio kulturnog nasljeđa Europe. Europska himna nije zamjena za nacionalne himne država članica, nego izraz europskog jedinstva u različitosti, prenesen univerzalnim jezikom glazbe. U 9. simfoniji Ludwig van Beethoven uglazbio je prekrasne stihove Friedricha Schillera: „Radost, divni dar božanstva, dijete polja nebeskih, tvojim žarom opijeni, stupamo do praga tvog.“ Treba li uopće nešto još dodati?

[Internetske stranice EU-a o simbolima EU-a](#)

[Europski portal za višejezičnost](#)

U globaliziranom svijetu Europa se može održati samo zajedničkim trudom

Moguće je da će Europa u sljedećim desetljećima izgubiti na važnosti u svijetu. Zašto? Razlog za to su demografska kretanja. Stope prirodnog priraštaja znatno su veće na drugim kontinentima. Prema prognozama UN-a broj stanovnika Afrike učetverostručit će se do 2100., čime će Afrika zamijeniti Aziju kao najmnogoljudniji kontinent.

U globaliziranom svijetu suočenom s mnoštvom izazova ni jedna država EU-a nije sama po sebi dovoljno jaka da se samostalno održi ili promiče priznavanje naših vrijednosti. To je moguće samo u okrilju EU-a. „Postoje dvije vrste država članica”, izjavio je Frans Timmermans, Nizozemac i prvi potpredsjednik Komisije, „male i one koje još nisu primjetile da su male.” Međunarodna pitanja kojima se EU mora baviti nisu ograničena samo na vanjsku i sigurnosnu politiku, nego uključuju i razvojnu suradnju, vanjsku trgovinu, globalno gospodarstvo, migracije, zaštitu okoliša od klimatskih promjena i energetsku politiku.

U Europi danas živi preko 500 milijuna ljudi, više nego u SAD-u i Japanu zajedno. Europljani tako čine osam posto ukupnog svjetskog stanovništva, no taj će se udio do 2050. smanjiti na samo pet posto. „Činjenice su jasne: svijet je sve veći, a mi smo sve manji”, opisao je to kretanje predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker. Posljedica je sljedeća: starenjem stanovništva u Europi doći će do manjka radne snage u gospodarstvu. Istodobno će se smanjiti globalna važnost Europe, ne samo u gospodarskom nego i vojnem i društvenom smislu. Do 2050. među sedam vodećih gospodarskih sila na svijetu neće više biti ni jedne države EU-a. A ako nastupamo zajedno kao EU? U tom bismo slučaju još uvijek ostali među vodećima. Predsjednik Juncker o tome kaže sljedeće: „Samo je ujedinjena Europa dovoljno snažna da osigura svoj glas.”

Stoga je očito da Europa mora funkcionirati. Unatoč mnogim sporovima i krizama suradnja među državama u njihovu je vlastitu interesu. Predsjednik Juncker upozorava: „Naši neprijatelji žele da se podijelimo. Naša bi podjela išla u korist konkurentima.” EU obuhvaća danas Europu od Lisabona do Helsinkija, od Dublina do Sofije, od Atlantika do Crnog mora, od Sjevernog i Baltičkog do Sredozemnog mora. Obuhvaća monarhije i republike, države članice NATO-a i neutralne države. EU može zaštititi svoje građane – primjerice od vanjskih prijetnja i posljedica globalizacije – u područjima u kojima nacionalna država to više ne može. Europska suradnja u okviru EU-a nema bolju alternativu.

[Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.](#)

Svađamo se i mirimo – kao i svaka velika obitelj

U svim obiteljima, čak i onim skladnima, može doći do svađe. EU kao obitelj europskih država nije iznimka. U mnogim pitanjima često dolazi do žučnih rasprava, ali one se uvijek zaključe kompromisom.

Zamislite sebe kako sjedite za stolom sa 28 svojih rođaka i kako glasni takvi susreti mogu biti. Jedan o nečemu želi odlučiti odmah, drugi uopće ne želi surađivati, a treći zahtjeva džeparac. U EU-u nije drukčije. Svađe o važnim temama i zakonodavnim prijedlozima u Parlamentu i Vijeću EU-a, gdje se susreću predstavnici vlada država članica, mogu trajati više od jedne godine

Neke to podsjeća na bazar gdje je sve podložno cjenkanju, ali samo se tako mogu usuglasiti interesi koji su katkad u potpunoj suprotnosti. Svađa je potvrda živosti političkog sučeljivanja. Potrebna je i svrhovita u pronalasku puta prema budućnosti Europe. „Bruxelles” zasigurno ne radi bez pogrešaka, ali mnogo toga u čemu bi pojedinačne vlade pogriješile učini ispravno.

U slučajevima u kojima država članica ne želi surađivati odlučuje neovisni arbitar: Sud Europske unije. Suci u Luxembourggu rješavaju sporove i izriču presude ako, primjerice, vlada neke države osporava zaključke EU-a ili Europska komisija pokrene postupak zbog povrede osnivačkih ugovora.

U obiteljima međutim može doći i do razvoda. EU je dobrovoljan savez europskih država, a svaka članica ima pravo u bilo kojem trenutku istupiti iz njega (članak 50.). Ujedinjeno Kraljevstvo u lipnju 2016. referendumom je odlučilo napustiti EU. Ako se izlazak provede kako je planirano, zajednica će izgubiti treće svjetsko gospodarstvo, drugog najvećeg neto uplatitelja u proračun EU-a i diplomatsku silu u Vijeću sigurnosti UN-a. Zajednica će, dakle, biti manja i slabija.

Iako se sada govori o egzistencijalnoj krizi EU-a, raspad europskog jedinstva nije vjerojatan. Ujedinjeno Kraljevstvo već je zbog svojeg otočnog položaja oduvijek imalo poseban status u EU-u. Iz današnje se perspektive ne očekuje da bi i druge države članice mogle slijediti britanski primjer. Pod dojmovima rezultata referenduma o Brexitu potpora EU-u u državama poput Nizozemske i Francuske osjetno je porasla. Pretež prednosti koje donosi jedinstveno tržiste, sloboda kretanja i utjecaj koji savez 27 država ima na svjetskoj političkoj pozornici. Sigurno je međutim da će se EU i u budućnosti nastaviti mijenjati.

[Članak 50. Ugovora o EU-u](#)

[Internetske stranice Suda Europske unije](#)

Europske su nam vrijednosti u genima: EU nadahnjuje svijet

Već 70 godina mir se gradi na načelima demokracije i pravne države. Zahvaljujući svojim vrijednostima i ustroju Europa je širom svijeta uzor za promjene i demokratsku transformaciju.

Povijest Europske unije započela je 1951. pokretanjem Zajednice za ugljen i čelik. Godine 1957., prije 60 godina, šest država potpisalo je Rimske ugovore, koji se smatraju osnivačkim dokumentom. Potpisnice su bile Belgija, Francuska, Italija, Luksemburg, Nizozemska i Njemačka. Cilj je od samog početka bio promicati mir i blagostanje, što je u neku ruku upisano u genetički kod Unije. Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker opisuje to ovako: „Sastavni dio europskog načina života naše su vrijednosti. Vrijednosti slobode, demokracije, vladavine prava. Vrijednosti za koje smo se stoljećima borili i riječima i oružjem.”

Od 2000. EU je rasporedio više od 120 misija promatranja izbora s više od 11 000 promatrača

EU je načelno otvoren prema svim demokratskim zemljama Europe koje bi mu htjele pristupiti. Zahvaljujući funkcionirajućem tržišnom gospodarstvu i stabilnoj demokraciji EU je tijekom godina djelovao kao magnet prema novim članicama. Unija se u međuvremenu proširila sa šest na 28 članica i prostire se od Atlantika do Crnog mora. U njoj danas živi više od 500 milijuna stanovnika.

Nakon pada željezne zavjese 1989. EU je pridonio premoščivanju jaza između Istoka i Zapada. Mnoge bivše komunističke zemlje srednje i istočne Europe pristupile su Uniji 2004. i 2007. EU je time jačao demokratske silnice i poticao gospodarski rast. Godine 2013. Hrvatska je postala 28. država članica. Ako Ujedinjeno Kraljevstvo napusti EU – kako je zaključeno referendumom 2016. – bit će to prvi put da zajednica izgubi članicu.

S druge strane, pet država kandidatkinja nuda se članstvu. To su, prije svega, zemlje zapadnog Balkana: Albanija, bivša jugoslavenska republika Makedonija, Crna Gora i Srbija. O pristupanju Turske i dalje se pregovara, ali to zasad nije izgledno zbog trenutačnih demokratskih deficitova u toj zemlji. Susjedskom politikom EU podupire stabilnost, sigurnost i blagostanje u zemljama na svojoj vanjskoj granici.

U svakom slučaju, EU je i dalje uzor mnogim regijama u svijetu. Ni na jednom drugom kontinentu nije se razvio takav oblik suradnje. Zajedno činimo najveći gospodarski prostor na svijetu i najveći smo trgovinski partner Kine i SAD-a. Najveći smo davatelj humanitarne pomoći na svijetu i ulažemo u održivu budućnost, zaštitu okoliša od klimatskih promjena i sprečavanje sukoba. „Svijet danas treba silu koja u svoj DNK ima upisane mir i sprečavanje sukoba”, izjavila je visoka predstavnica EU-a za vanjsku politiku Federica Mogherini.

[Internetske stranice Europske komisije o proširenju:](#)

[Internetske stranice Europske komisije o mogućim državama pristupnicama \(na engleskom jeziku\)](#)

[Govor Federice Mogherini u Berlinu 7. prosinca 2016. \(na engleskom jeziku\)](#)

EU je Europa obilježena suradnjom

Želite imati pravo glasa kao građanin EU-a? Da biste to ostvarili, ne morate čekate sljedeće izbore za Europski parlament 2019. Svatko može utjecati na razvoj EU-a zahvaljujući inicijativama, prijedlozima i pritužbama.

Ako vam je određena tema važna i mislite da je treba urediti europskim propisom, možete pokrenuti europsku građansku inicijativu. Od 2012. moguće je politički se angažirati neovisno o izborima i stranačkom djelovanju, što se u velikoj mjeri i čini. U međuvremenu više od pet milijuna građana potpisalo je više od 20 inicijativa.

Pokretači inicijative moraju prikupiti najmanje milijun potpisa u najmanje 7 od 28 država članica. Time stječu pravo na to da od Europske komisije zahtijevaju da sastavi i podnese prijedlog za propis EU-a. To se, naravno, odnosi samo na pitanja koja su u nadležnosti Europske komisije. Uspjeh inicijative ne znači automatski da će doći do donošenja propisa, ali Komisija je dužna dobro obrazložiti svoje odluke. Dosad su zabilježene tri uspješne inicijative: za pristup vodi kao ljudskom pravu, zaštitu embrija i zabranu testiranja na životinjama. U tijeku je šest drugih inicijativa, među ostalim za smanjenje količine plastike u morima, zaštitu braka i obitelji te zabranu herbicida glifosata.

Prije nego što doneše propise, Europska komisija savjetuje se s javnošću. Privatne osobe, poduzeća i udruge mogu zahvaljujući svojem stručnom znanju znatno pridonijeti kvaliteti propisa. Euroljani mogu raspravljati s europskim povjerenicima u redovitim dijalozima s građanima, katkad i s pomoću Facebooka. Svaki građanin ima pravo uputiti peticiju Europskom parlamentu, dok se pritužbe na administrativne pogreške i povrede propisa koje počine institucije EU-a mogu poslati Uredju europskog ombudsmana.

Mnogi građani spočitavaju EU-u demokratski deficit navodeći kao razlog da se Europska komisija, kao izvršni organ, ne bira direktnim glasovanjem. Umjesto toga povjerenike nominiraju demokratski izabrane vlade njihovih država, a Europski parlament ih saslušava, potvrđuje ili odbija. Euroljani u međuvremenu imaju jači glas i u tom pitanju. Na izborima za Europski parlament 2014. stranke su prvi put predstavile svoje kandidate za službu predsjednika Europske komisije. Kandidat kršćanskih demokrata bio je Luksemburžanin Jean-Claude Juncker, a kandidat socijalista i demokrata Nijemac Martin Schulz. Birači su tako mogli sudjelovati u odlučivanju o tome tko će biti na čelu institucije zadužene za formuliranje i provedbu europskih politika. S obzirom na to da je najviše glasova u Europskom parlamentu dobila Europska pučka stranka, novi predsjednik Komisije postao je Jean-Claude Juncker. Jačanje europske demokracije trebalo bi se nastaviti na sljedećim izborima 2019.

EU je dio naše parlamentarne demokracije. Direktive i uredbe EU-a ne nameću „nedemokratski postavljeni eurokrati“. Komisija predlaže propise, a o njima odlučuje demokratski izabran Europski parlament i predstavnici nacionalnih vlada okupljeni u vijećima ministara. Ni jedan propis EU-a ne može se donijeti bez sudjelovanja demokratski izabranih hrvatskih političara.

[Mogućnosti političkog zalaganja u EU-u](#)

[Europska građanska inicijativa](#)

[Savjetovanja s Europskom komisijom](#)

[Dijalozi s građanima](#)

[Izbori za Europski parlament](#)

Europa je najpopularnije turističko odredište na svijetu

Eiffelov toranj u Parizu, Brandenburška vrata u Berlinu i Vatikan u Rimu – Europa nudi mnoge jedinstvene znamenitosti koje privlače više turista nego bilo koja druga regija na svijetu.

Čak je i 2016., unatoč terorističkim napadima i zabrinutosti za sigurnost, bila rekordna turistička godina u Europi. Prema podacima Svjetske turističke organizacije (UNWTO) Europu je posjetilo oko 620 milijuna osoba. Od ukupno 1,2 milijarde svih turista i poslovnih putnika na svijetu, svakoj drugoj osobi odredište je bila Europa. Ni jedan drugi kontinent nije toliko popularan. Na drugom je mjestu azijsko-pacifička regija, kamo je putovala svaka četvrta osoba (24 %), a slijedi Amerika sa 16 %. Jedan od razloga za sve veću popularnost Europe je i povoljan tečaj eura u odnosu na američki dolar i druge važne valute, što putovanja prekoceanskih turista čini povoljnijima.

Prema podacima Eurostata o broju noćenja Njemačka bilježi 161 milijun dolazaka iz cijelog svijeta, što je stavlja na prvo mjesto na popisu najpopularnijih odredišta. Na drugom je mjestu Francuska sa

157 milijuna noćenja, a na trećem Španjolska sa 114 milijuna. Većina izvaneuropskih turista dolazi, prema Eurostatu, iz SAD-a i Rusije.

Europa je međutim i omiljeno odredište i samih Europljana. Tri četvrtine putnika u državama EU-a dolazi iz jedne od drugih država članica. U 2014. svaki peti turist u EU-u došao je iz zemlje izvan EU-a (Eurostat).

Međunarodni turizam djeluje kao snažan konjunktturni impuls za cijelu Europu. Prema podacima UNWTO-a europski prihod od međunarodnog turizma u 2015. iznosio je 451 milijardu USD (oko 428 milijardi eura).

[Priopćenje UNWTO-a od 17. siječnja 2017. \(na engleskom jeziku\)](#)

[Izvještaj UNWTO-a 2016. \(na engleskom jeziku\)](#)

[Statistički podaci Eurostata o turizmu](#)

Dio 2.: EU jača gospodarstvo i pruža blagostanje

Europa nije Divlji zapad nego socijalno tržišno gospodarstvo

Svi znamo što su stečevine socijalnog tržišnog gospodarstva: radnici u EU-u ne smiju biti otpušteni preko noći. Posebno su zaštićene trudnice, a poduzeća ne smiju stvarati kartele da bi diktirala cijene. Sve je to zajamčeno.

Ugovorom iz Lisabona utvrđeno je da EU teži konkurentnom socijalnom tržišnom gospodarstvu. Cilj je postići blagostanje i punu zaposlenost te istovremeno pružiti radnicima socijalnu zaštitu. U tu svrhu država aktivno sudjeluje u gospodarstvu, primjerice u zaštiti potrošača ili tržišnom natjecanju.

Tijekom desetljeća socijalno tržišno gospodarstvo pokazalo se dobrom u cijeloj Europi. Zaslužno je za veće blagostanje među širokim slojevima stanovništva, koje se istodobno može osloniti na socijalnu sigurnost. Stoga mnogi izvan Europe naš kontinent povezuju s blagostanjem.

Naravno, za socijalno tržišno gospodarstvo treba se neprestano boriti i njegova izgradnja nikada ne prestaje. Aktualni primjer: Europska komisija bori se protiv snizivanja plaća te želi povisiti cijenu rada radnicima iz istočne Europe koji u drugim državama EU-a rade kao pomagači u žetvi, berači šparoga ili građevinski radnici (reforma uredbe o upućivanju radnika). Dosad su ti radnici imali pravo samo na minimalni dohodak u zemlji u kojoj rade, a sada bi trebali dobiti pravo na iste plaće i dodatke kao i domaći radnici te bi

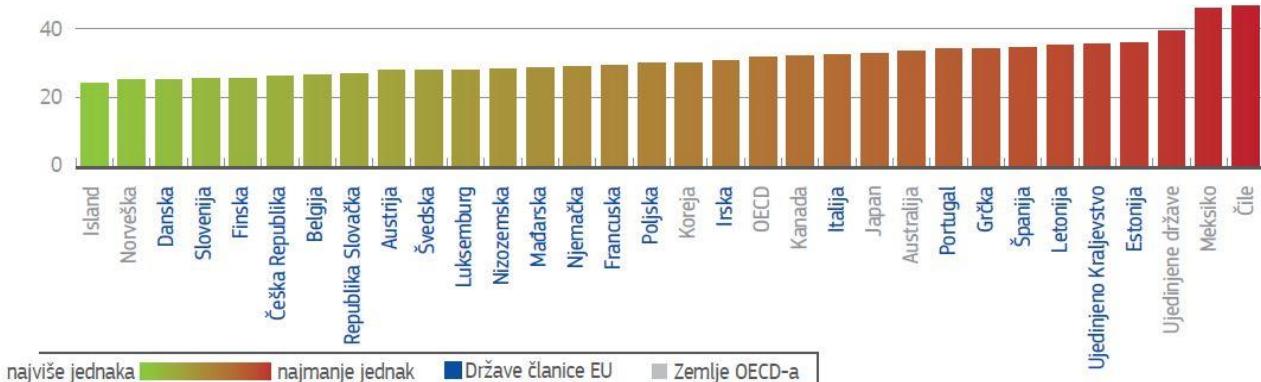
nakon dvije godine imali jednaka prava. Iz istočne Europe mogu se dijelom čuti kritike na to jer tamošnja poduzeća isplaćuju niže plaće te strahuju od takve zaštite radnika. Ali predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker naglašava: „To je pitanje socijalne pravednosti. Europa nije Divlji zapad nego socijalno tržišno gospodarstvo.“

Više socijalne Europe s pravednim uvjetima rada, tržištima rada koja dobro funkcioniraju i snažnim socijalnom dijalogom za Junckera su prioritet. EU potiče zajedničko odlučivanje u poduzećima diljem Europe, osigurava zdravstvenu zaštitu na radnom mjestu, osnažuje zaposlene u nepunom radnom vremenu te jamči minimalne standarde za godišnji odmor i slobodno vrijeme. Osim protiv snizivanja plaća Europska komisija bori se i protiv utaja poreza, zalaže se za aktivnu europsku politiku tržišta rada te potiče otvaranje novih radnih mjesta. Zaslugama EU-a pripadaju i europski standardi za priznavanje diploma i kvalifikacija, što svakome olakšava rad u drugoj državi Europske unije.

Članak 3. Ugovora iz Lisabona

Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.

Društva u Europi najravnopravnija su na svijetu

Euro je stabilna valuta i pruža brojne

Euru nije lako: najprije je došao na zao glas zbog povećanja cijena, a potom je postao sinonim za dužničku krizu. Euro međutim građanima pruža brojne praktične prednosti. Osim toga riječ je o stabilnoj valuti koju brane europske vlade.

Istina, euro je sporan od svojeg rođenja, ali još uvijek je prilično mlad: zajednička valuta uvedena je 1999., a od 2002. nalazi se i u novčanicima građana. Prvi put u zadnjih 1500 godina isti novac vrijedi od Sredozemlja do Baltičkog mora. Oko 338 milijuna Euroljana svakodnevno plaća zajedničkom valutom koju je uvelo 19 od 28 država članica EU-a. Euro je Euroljana olakšao putovanja jer više ne moraju mijenjati novac. Time se svake godine uštedi preko 30 milijardi eura mjenjačkih naknada. Kod kupovine u inozemstvu mnogi proizvodi postali su povoljniji za potrošače zahvaljujući izravnoj usporedbi cijena.

Nakon uvođenja gotovinskog novca prigovaralo se da su zbog eura porasle cijene.

Euro je stabilna valuta. Otkad je uveden, inflacija je znatno niža nego u prethodnim desetljećima. U 20 godina prije uvođenja eura (od 1979. do 1998.) stopa inflacije iznosila je u prosjeku 2,89 %.

Tijekom cijele krize njegov tečaj ostao je vrlo stabilan. Da u finansijskoj krizi nije bilo eura, Europa bi, kao i početkom 1990-ih, bila suočena s velikim tečajnim nestabilnostima i rastućim kamata. U sjećanjima na navodno dobra stara vremena, koja su lješpa nego tadašnja stvarnost, često zaboravimo da su prije eura Europu često potresale valutne krize.

U međuvremenu euro se potvrdio kao druga najvažnija valuta za devizne rezerve u svijetu, odmah nakon dolara. Sve u svemu, zahvaljujući euru države članice europodručja i EU-a imaju veću političku i gospodarsku važnost na međunarodnoj sceni. Isto tako, i porezni obveznici profitiraju od zajedničke valute. Prema izračunu Europske komisije, države članice europodručja samo su u 2016. uštedjele oko 50 milijardi eura na kamata zahvaljujući politici niskih kamata Europske središnje banke.

Doduše, euro je došao na svijet s urođenom manom jer mu nedostaje zajednička fiskalna i ekonomski politika. Međutim u to vrijeme prebacivanje nadležnosti za fiskalnu i ekonomsku politiku s nacionalne na središnju europsku razinu nije bilo provedivo. Neodgovorna fiskalna politika nekih vlada bila je jedan od uzroka nadolazeće dužničke krize. Drugi uzrok bilo je nepredvidivo privatno zaduživanje, naprimjer u Irskoj i Španjolskoj. U Grčkoj se 2010. državni dug oteo kontroli, a kriza je potom zahvatila Irsku, Portugal, Španjolsku i Cipar.

**Zahvaljujući monetarnoj politici
Europske središnje banke,**

**države članice
europodručja ove
su godine uštedjele
50 milijardi
eura.**

Reagirajući na to, europske su vlade pokazale besprimjernu solidarnost te su za države članice europodručja koje imaju poteškoće osnovale sigurnosnu mrežu u obliku fondova za spašavanje, kao što je EFSF, a kasnije i ESM. Zauzvrat su se zemlje u krizi obvezale provesti duboke reforme. Time je sprječen izlazak Grčke iz europodručja, tzv. „Grexit”, jer njime bi se narušilo povjerenje u opstanak zajedničke valute.

Čak i za zemlje u krizi čvrsti euro ima veliku prednost jer onemogućuje rješavanje problema linijom manjeg otpora. Te zemlje više ne mogu kratkoročno ublažavati svoje unutarnje probleme deprecijacijom vlastite valute. Umjesto toga, euro ih prisiljava da se suoči sa svojim pravim problemima. Moraju postati konkurentnije, umjesto da deprecijacijom samo pokušavaju izlječiti simptome. To je bolno, ali djelotvorno.

Države članice europodručja prionule su i na uklanjanje početnih nedostataka eura. Između 2011. i 2013. EU je donio nova i stroža pravila za kontrolu državnog duga i javnog deficitu kako bi se osiguralo da ni jedna država ne živi iznad vlastitih mogućnosti. Time je osnažen Pakt o stabilnosti i rastu. Svaka država članica mora svoj plan proračuna predstaviti u Bruxellesu, a ako ga prekrši, očekuju je strože sankcije. Poboljšana je i koordinacija ekonomskih politika.

Takov pristup donosi rezultate: dok su u 2009. javni deficit država europodručja u prosjeku iznosili 6,3 %, danas su niži od 2 %. Gospodarski oporavak traje već petu godinu, nezaposlenost pada. Disciplinom zajedničke valute obuzdava se državni dug u europodručju, dok se primjerice u SAD-u ili Japanu on i dalje povećava. Dakle, euro ima budućnost!

[Internetske stranice Europske komisije o euru](#)

Europa stoji uz svoje poljoprivrednike

Na početku zajedničke poljoprivredne politike živo je bilo sjećanje na glad poslijeratnog doba. Kada je 1962. poljoprivredna politika započeta sa šest država članica, cilj su joj bili veći prinosi koji će se postići boljom tehnologijom i učinkovitošću. Još i danas glavni je cilj poljoprivredne politike sigurna opskrba stanovništva, no tijekom vremena nastala su nova težišta, a to su prije svega veća održivost i očuvanje seoskih gospodarstava u ruralnim krajevima.

EU u velikoj mjeri podupire svoje poljoprivrednike: trenutačno se 40 % proračuna EU-a troši na poljoprivredu, što godišnje iznosi gotovo 60 milijardi eura. To je u prosjeku 112 eura po građaninu EU-a i po godini.

Rasprava o sljedećoj reformi poljoprivredne politike u novom finansijskom razdoblju koje počinje 2020. već je u punom jeku, a Europska komisija upravo je o tome pokrenula široko javno savjetovanje. Kritičari se žale da poljoprivredni sektor premalo čini za zaštitu klime i očuvanje raznolikosti vrsta. Ekološke obveze (tzv. „ozelenjavanje“) donesene zadnjom reformom iz 2013. još nisu dovoljno učinile za okoliš.

Ipak, otada je trećina svih izravnih plaćanja poljoprivrednicima vezana uz ekološke obveze. Još jedna kritika koja se često spominje odnosi se na izvoz poljoprivrednih proizvoda u druge zemlje, no pritom se previđa da izvozne subvencije EU-a za poljoprivredne proizvode više ne postoje. One su između 1991. i 2012. smanjene sa 5 milijardi eura na manje od 150 milijuna eura godišnje te su u međuvremenu posve ukinute.

Kada je Rusija 2015. uvela jednostranu zabranu uvoza poljoprivrednih proizvoda iz EU-a, Europska komisija osigurala je 1 milijardu eura za pomoć poljoprivrednicima koji se bave mljekarstvom, voćarstvom i svinjogojstvom. Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker rekao je: „Za mene nije prihvatljivo da je mlijeko jeftinije od vode.“ Pritom je poljoprivrednicima obećao: „Komisija će uvijek stajati uz naše poljoprivrednike.“

[Česta pitanja o zajedničkoj poljoprivrednoj politici \(ZPP\) i o poljoprivredi u Europi](#)

[Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.](#)

Dio 3.: EU osigurava tržišno natjecanje i kontrolira korporacije

Od ekrana do kamiona: EU se bori protiv kartela

Bez obzira na to je li riječ o ekranima, dizalima ili kamionima, Europska komisija redovito izriče velike novčane kazne europskim i međunarodnim poduzećima koja dogovaraju cijene takvih proizvoda ili manipuliraju tržištem. Tako se narušuje slobodno tržišno natjecanje, a to je zabranjeno.

Europska komisija ima ulogu najvišeg nadzornog tijela za sprečavanje kartela na zajedničkom unutarnjem tržištu. Ona mora osigurati da tržišno natjecanje stvarno funkcioniра. Pritom pazi da se konkurenti ne dogovaraju međusobno o cijenama i da ih umjetno drže visokima ili da međusobno ne dijele tržišta u Europi. Isto tako zabranjeno je da velika korporacija iskorištava svoj vodeći položaj na tržištu i tako konkurenčiju dovodi u nepovoljan položaj. To bi sprječilo tržišno natjecanje i naškodilo potrošačima.

Ako postoje žalbe ili sumnje na kartel, Europska komisija pokreće istragu. Pritom ima široke ovlasti, primjerice može narediti pretres u dotičnom poduzeću. Ako se prigovori pokažu istinitima, Komisija poduzeću smije izreći visoku novčanu kaznu koja može iznositi i do 10 % godišnjeg prometa.

To se često događa. Navedimo nekoliko primjera s popisa najviših kazni: Komisija je 2016. izrekla rekordnu novčanu kaznu od 2,93 milijarde eura protiv kamionskog kartela. MAN, Volvo/Renault, Daimler, Iveco i DAF su tijekom 14 godina dogovarali prodajne cijene kamiona te su teret troškova nastalih zbog strožih propisa o emisijama u dogovorenom obliku prenosili na kupce. Godine 2012. Europska komisija je izrekla novčanu kaznu od 1,4 milijardi eura protiv vodećih proizvođača televizijskih i računalnih ekrana. Nekoliko banaka moralo je 2013. platiti oko 824 milijuna eura zbog manipulacija kamatnim stopama, npr. Liborom. Godine 2007. Europska komisija kaznila je „kartel za dizala“. Između 1995. i 2004. vodeće korporacije podijelile su tržište u Njemačkoj, Belgiji, Luksemburgu i Nizozemskoj te su dogovarale tko će dobiti narudžbu.

Kazne za kartel ulaze u proračun EU-a i smanjuju doprinose poreznih obveznika. Osim toga, oni koji su zbog kartela oštećeni mogu tražiti naknadu štete.

Inozemne korporacije koje posluju na europskom tržištu isto tako moraju poštovati propise. Tako je Europska komisija nekoliko puta kaznila američku korporaciju Microsoft te je 2009. naredila da Microsoft mora pojednostaviti odabir drugih web-preglednika osim vlastitog Internet Explorera. Isto vrijedi i za američkog diva *Google*. Trenutačno Komisija istražuje prigovor da ovaj pružatelj tražilice manipulira rezultatima pretraživanja kako bi dao prednost svojim vlastitim uslugama, npr. *Google Shopping*.

[Europska komisija o kartelnoj politici \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europska komisija o protutržišnim sporazumima](#)

Europa se bori za poreznu pravednost

Utaja poreza, izbjegavanja plaćanja poreza, porezne oaze – mnoga poduzeća vrlo su maštovita kada žele zaobići državnu blagajnu. Prema procjenama, zbog zakonitih i nezakonitih poreznih prijevara države članice EU-a svake godine gube oko bilijun eura. U borbi protiv utaje poreza Europa je prošlih godina napredovala. Slučaj Apple pokazuje što EU može postići kada djeluje zajednički.

Europska komisija odlučno kroči naprijed u borbi protiv izbjegavanja poreza. Još uvijek mnoge korporacije u Europi iskorištavaju nedorečenosti u poreznim propisima. Neke europske države čak privlače korporacije u zemlju na račun poreznih obveznika. Jedna država neće mnogo postići ako se protiv toga bori sama. EU državama članicama nudi instrumente koji im pomažu da se učinkovitije bore protiv utaje poreza.

Na temelju propisa o potporama Europska komisija kritizira mnoge porezne nagodbe država članica EU-a s velikim korporacijama. U kolovozu 2016. Europska komisija obvezala je Irsku da od korporacije Apple, koja proizvodi Iphone, naknadno zatraži oko 13 miljardi eura zbog nedostatno naplaćenih poreza.

Predsjednik Komisije Juncker rekao je da je cilj „da svako poduzeće, veliko ili malo, mora plaćati porez ondje gdje ostvaruje dobit“. To vrijedi i za divove kao što je *Apple*. „U Europi ne prihvaćamo da se moćna poduzeća iza kulisa nezakonito pogađaju o svojim porezima.“ Osobito kada državama ti prihodi u vremenima prazne blagajne nedostaju za bolnice ili škole. To je socijalna dimenzija prava tržišnoga natjecanja, i upravo se za to Europa zalaže“, naglasio je Juncker.

Juncker svojoj povjerenici za tržišno natjecanje Margrethe Vestager daje slobodne ruke da i u njegovoj domovini Luksemburgu istražuje možebitne zabranjene porezne nagodbe korporacija, kao što su Amazon i McDonalds. Nova javna i politička rasprava potaknula je Komisiju da iznova pokuša provesti temeljitu reformu oporezivanja poduzeća u EU-u: zajednička konsolidirana osnovica poreza na dobit trebala bi osigurati da poduzeća ne mogu umjetno smanjiti svoju dobit ili je premjestiti u drugu državnu članicu EU-a samo kako bi smanjila svoje porezno opterećenje. Na temelju tzv. izješća po zemljama, koje je EU već donio, od ove godine korporacije moraju prikazati koliko poreza plaćaju u kojoj državi.

Europsko porezno zakonodavstvo uvijek je težak pothvat jer države članice odluke o poreznoj politici moraju donijeti jednoglasno.

[Agenda EU-a o oporezivanju \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europska komisija o akcijskom planu za oporezivanje poduzeća \(na engleskom jeziku\)](#)

[Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.](#)

EU nadzire banke

Tijekom finansijske krize banke su Europu skoro povukle u ponor. EU je iz toga izvukao pouku i osnovao bankarsku uniju koja finansijske institucije čini sigurnijima te štiti štedište i porezne obveznike. Ona počiva na tri stupa..

Godine 2012. kolao je strah od urušavanja monetarne unije. Stoga je Europska komisija osnovala bankarsku uniju. Njezin je najvažniji cilj da države i njihovi porezni obveznici više ne moraju uskakati kada se banke nalaze u teškoćama. Ako dođe do najgorega, plaćati trebaju vlasnici i vjerovnici institucija, a ako to nije dovoljno, cijeli sektor zahvaljujući unaprijed prikupljenim davanjima banaka.

Važan stup bankarske unije je Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, koje od 2014. na središnjoj razini nadzire 130 vodećih finansijskih institucija u europodručju i osigurava da nacionalna nadzorna tijela više ne mogu progledati kroz prste svojim vlastitim institucijama, kako se to katkad događalo. Odgovornost za nadzor ima Europska središnja banka (ESB). To u međuvremenu dobro funkcionira: prema podacima ESB-a europske su banke danas stabilne, što je pokazalo najnovije testiranje otpornosti na stres Europskog nadzornog tijela za bankarstvo. Pod pritiskom EU-a banke su znatno povećale svoj vlastiti kapital.

Drugi stup bankarske unije čine novi propisi o sanaciji banaka. Ako banka bankrotira, sanira je nadležno tijelo EU-a na središnjoj razini i prema točno utvrđenim propisima. Time se može sprječiti panika. Država ne mora intervenirati jer oni koji prvi odgovaraju su dioničari i vjerovnici, a ako to nije dovoljno, onda cijeli sektor. Za dovršetak bankarske unije potrebno je i zajedničko osiguranje depozita. Time se misli na osiguranje štednih uloga klijenata u slučaju da banka propadne. U cijelom EU-u osigurani su štedni ulozi do 100 000 eura, ali to se pokriva nacionalnim fondovima. O europskom sustavu osiguranja depozita još se raspravlja i tek se mora stvoriti.

Zahvaljujući novim zahtjevima banke u Europi su sigurnije, a europski finansijski sektor stabilniji. Čak i kada Italija provodi preventivnu dokapitalizaciju talijanske banke Monte dei Paschi, Europska komisija će osigurati da se primjenjuju pravila bankarske unije te da vlasnici udjela i vjerovnici sudjeluju u pravednoj podjeli tereta (unutarnja sanacija).

[Europska komisija o bankarskoj uniji \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europski parlament o bankarskoj uniji](#)

Dio 4.: Europska unija štiti potrošače

EU jamči prava putnika u zračnom i željezničkom prometu

U slučaju da je let prebukiran, otkazan ili da se izgubila prtljaga, putnik ima pravo na financijsku odštetu. Za to su predviđena jedinstvena pravila EU-a. Isto vrijedi i za željeznički promet.

U Europi bez granica sve je veći broj putnika, a posebno je popularan zračni promet. Kada je u prošlosti bilo problema s letom, putnici su često ostajali uskraćeni. EU je tomu stao na kraj: od 2005. uredbom Europske unije utvrđena su mnoga prava putnika koji putuju redovitim letovima i charter-letovima te koji su poletjeli iz zračne luke koja se nalazi u EU-u ili su u takvu sletjeli.

Ako je, primjerice, let prebačen na sljedeći dan, zračni prijevoznik obično mora osigurati hotelski smještaj. Ako putnik na odredište sleti sa znatnim zakašnjenjem, ako je let netom prije otkazan ili ako u zrakoplovu više nema mjesta iako putnik ima kartu, ima pravo na financijsku odštetu. Visina odštete ovisi o udaljenosti na koju se leti – putnik može dobiti 250, 400 ili 600 eura. No na takvu odštetu putnik ima pravo samo ako nisu u pitanju izvanredne okolnosti kao što su nepovoljni vremenski uvjeti ili štrajk kontrolora leta.

Ako je let otkazan, putnik može zatražiti odštetu ili nadoknadu cijene karte, a u slučaju gubitka ili oštećenja prtljage zračni prijevoznik mora nadoknadići štetu.

No putnik odštetu neće dobiti automatski, nego je mora zatražiti od zračnog prijevoznika. Ako zračni prijevoznik odbije njegov zahtjev, putnik može podnijeti prigovor nacionalnom tijelu za nadzor zračnog prometa. U slučaju spora može se obratiti i službi za posredovanje Europskog centra za zaštitu potrošača.

EU je 2007. poboljšao i prava putnika u željezničkom prometu, i to uredbom kojom se na jedinstven način uređuju prava putnika u željezničkom prometu u cijeloj Europi. Ako vlak kasni, ako je otkazan ili u slučaju nesreće, putnik ima pravo na odštetu u svojoj zemlji i u inozemstvu. Ako vlak kasni više od 60 minuta, putnik dobiva povrat od 25 % cijene karte. U slučaju kašnjenja dužeg od 120 minuta dobiva polovinu cijene karte.

Čim postane jasno da će vlak kasniti najmanje 60 minuta, putnik može zatražiti nadoknadu cijene karte ili može zahtijevati da mu se do cilja omogući besplatno putovanje drugim vlakom ili autobusom. Noću putnik ima pravo na vožnju taksijem i povrat troškova do najviše 80 eura. Ako zbog otkazivanja vlaka mora prenoći, željeznički mu prijevoznik mora platiti hotel.

Slična pravila postoje i za putovanja autobusom i brodom.

[Informacije EU-a o pravima putnika u zračnom prometu](#)

[Uredba EU-a o pravima putnika u zračnom prometu](#)

[Uredba EU-a o pravima putnika u željezničkom prometu](#)

EU smanjuje broj poginulih u prometnim nesrećama

Neovisno o tome jeste li popili čašicu više, kratko pogledali na mobitel ili previše stisnuli papučicu gasa, za nesreću nije potrebno mnogo. Iako na europskim prometnicama pogiba sve manje ljudi, EU želi dodatno smanjiti broj smrtnih slučajeva u prometu. Prebrze vozače trebala bi zakočiti stroga europska pravila.

Europska unija postavila si je vrlo ambiciozan cilj: do 2020. prepoloviti broj poginulih u prometu u odnosu na 2010. U tom su pogledu već postignuti znatni rezultati: 2001. bilo je 54 000 poginulih, 2010. njih 31 500, a 2015. bilo ih je, prema izvješću EU-a, 26 000.

EU pokušava uvođenjem europskih odredbi u svim državama članicama jamčiti veću sigurnost na prometnicama. Čest je uzrok prometne nesreće prebrza vožnja. Kako bi se kaznili prijestupnici, EU je omogućio da se kazne sada mogu naplaćivati u cijeloj Europi. Ako ste, primjerice, u Italiji ulovljeni da vozite prebrzo, kazna će vam stići na kućnu adresu. Nadležna tijela u međuvremenu su razvila sustav razmjene kazni. Taj sustav zasad još ne funkcioniра besprijekorno, ali, prema navodima Europske komisije, broj prometnih prekršaja koji se prekogranično kazneno progone učetverostručio se u razdoblju od 2013. do 2015. Prekršaji uključuju prebrzu vožnju, vožnju kroz crveno svjetlo na semaforu i vožnju bez privezanog sigurnosnog pojasa.

Osim toga EU pomaže državama članicama u održavanju prometnica. Europska komisija zalaže se i za mjere povećanja svijesti vozača o mogućim opasnostima. Naime, prometnu nesreću često uzrokuje alkohol ili droga.

EU je utvrdio i zajednička pravila za prvu pomoć. Procjenjuje se da se zahvaljujući sustavu eCall uvedenom u cijelom EU-u 2015., s pomoću kojeg se u slučaju nesreće automatski naziva broj hitne službe 112, broj poginulih u prometu može smanjiti za oko 4 %.

[Pregled zakonodavstva EU-a u području prometa](#)

[Priopćenje Europske komisije o sigurnosti u cestovnom prometu od 30. 3. 2016. \(na engleskom jeziku\)](#)

[Priopćenje Europske komisije o kaznama bez granica od 29. studenoga 2016.](#)

EU pomaže potrošačima u ostvarivanju prava, primjerice pri prodaji od vrata do vrata

Jeste li već jednom tijekom promidžbenog izleta, na internetu ili pred kućnim vratima kupili nešto što vam uopće ne treba? Primjerice pretplatu na časopis ili ugovor za mobilni telefon? Potrošači su često zatečeni i poslije se pitaju mogu li si to uopće priuštiti.

Kako bi se potrošači zaštitili od ishitrenih odluka o kupnji, EU je dopustio da se kupci pri prodaji od vrata do vrata mogu predomisliti, tzv. pravo na odustajanje. Na taj način svatko ima vremena promisliti želi li sklopiti ugovor ili ne. To ne vrijedi za kupnju zrakoplovnih karata i rezervaciju hotela, ali, ako se tijekom promidžbenog izleta sklopi ugovor o paket-aranžmanu, u načelu se od njega može odustati.

Pravo na odustajanje, preinačeno 2014., ne odnosi se samo na prodaju od vrata do vrata, na ulici, tijekom promidžbenih izleta ili na kućnoj prezentaciji, već i na narudžbe na internetu ili telefonom, klasičnu prodaju poštom ili na internetske aukcijske kuće kao što je eBay.

U svim tim slučajevima kupac može u roku od 14 dana bez obrazloženja odustati od kupnje. Rok odustajanja počinje na dan kada je potrošač zaprimio robu. Ako prodavač kupca nije jasno obavijestio o pravu na odustajanje, rok se prodlužuje na godinu dana.

Međutim nije dovoljno samo vratiti robu. Mora se izričito naglasiti da se odustaje, i to najbolje u pisanim oblicima. Pri tome treba navesti broj klijenta, broj narudžbe i datum. Ne mora se navesti razlog odustajanja.

EU želi pomoći potrošačima da ostvare prava i izvan svojih granica te je u Kehlu osnovao Europski centar za zaštitu potrošača.

[Internetske stranice EU-a o pravu na odustajanje](#)

[Direktiva EU-a o odustajanju pri prodaji od vrata do vrata](#)

Zahvaljujući Europi kupnja na internetu je sigurnija

Naručujete cipele ili odjeću na internetu i probate ih u miru kod kuće, a knjige i CD-ove kupujete jednim klikom miša? Za takav se način kupnje bez stresa odlučuje sve veći broj potrošača. Zbog velikog porasta trgovine na internetu EU je donio nova pravila o pravu na odustajanje.

EU jamči veću pravnu sigurnost pri kupnji na internetu. Za ugovore koje kupac s trgovcem sklopi na internetu, katalogom ili telefonom na snazi je jedinstvena razina zaštite. Pritom nije važno u kojoj državi članici EU-a poduzeće ima poslovni nastan.

Kako bi se spriječilo pljačkanje kupaca a kupnja na internetu postala sigurnija, uvedeno je „rješenje s pomoću gumba”. To znači da kupac mora klikom miša izričito pristati na kupnju. Internetski trgovac mora upozoriti kupca na dodatne troškove, a kupac mora potvrditi da je s tim suglasan. To je moguće izvesti klikom na jedan gumb. Ako se trgovac ne pridržava tog rješenja, narudžba za kupca nije obvezujuća.

Ako internetski trgovac nudi dežurnu telefonsku liniju za upite, kupcu poziv smije naplatiti samo prema osnovnoj tarifi. To znači da su zabranjene dežurne telefonske linije koje se naplaćuju (brojevi s predznakom 0180 ili 0900).

Trgovac kupcu smije naplatiti naknadu za određene načine plaćanja, primjerice za kartično plaćanje, ako sam zbog takvog načina ima dodatne troškove. Ako trgovac naplaćuje troškove prijevoza ili dostave, kupca o tome mora jasno obavijestiti. Isto tako, trgovac mora odmah nakon izvršene narudžbe kupcu poslati poruku e-pošte s potvrdom narudžbe. Trgovac mora robu isporučiti u roku od 30 dana. U protivnom kupac već 31. dana može odustati od ugovora.

[Europski potrošački centar Hrvatska](#)

EU jamči prava kupca kada je proizvod neispravan

Kupili ste sušilo za kosu sa šestomjesečnom garancijom koje se pokvarilo nakon osam mjeseci? U tom su slučaju prava potrošača u EU-u zajamčena i trgovci ih ne smiju zaobići.

Ako je proizvod neispravan, odgovoran je trgovac. U skladu sa zakonodavstvom EU-a trgovac mora robu popraviti, zamijeniti, smanjiti joj cijenu ili vratiti novac ako se pokaže neispravnom ili ako izgledom ili funkcijom ne odgovara onome kako je oglašavana. Kupac ima pravo na najmanje dvogodišnje besplatno jamstvo. Na primjer: Ako kupite sušilo za kosu za koje trgovac daje šestomjesečnu garanciju i ono se pokvari nakon osam mjeseci, na temelju propisa EU-a o zaštiti potrošača svejedno imate pravo na dvogodišnje besplatno jamstvo. Šestomjesečna garancija koju je ponudio trgovac dodatna je usluga.

Drugi primjer: Kupili ste prijenosno računalo i na početku je sve u redu. Nakon godinu dana ustanovili ste da ima manju memoriju nego što je bilo navedeno. U tom slučaju imate pravo od trgovca zatražiti djelomični povrat troškova.

Ako kupac nije zadovoljan ponašanjem i odgovorom trgovca, može se obratiti Europskom centru za zaštitu potrošača u Kehlu ili centru za zaštitu potrošača u zemlji u kojoj je kupio proizvod. Trgovci kupca moraju obavijestiti i o mogućnosti izvansudske nagodbe.

[Europska komisija o jamstvu i vraćanju robe](#)

Europa čuva štednju svojih građana

Ako banka ode u stečaj, štednja njezinih klijenata ne propada. EU se pobrinuo za to da svaki klijent dobije povrat svojeg novca, ne samo od domaće banke, nego i od banke u drugoj državi članici EU-a. EU je propisao norme o takozvanom osiguranju depozita. Tijekom finansijske krize pravila su pooštrena. Stoga se ne morate brinuti: vaša je štednja na sigurnom.

To jamstvo vrijedi za štednju u visini od najviše 100 000 eura po klijentu i banci. To uključuje oročenu štednju i prekonoćne depozite, štedne knjižice i novac na tekućem računu. Budući da se tijekom finansijske krize izgubilo povjerenje u banke, EU je 2009. povisio granicu tog zajamčenog iznosa.

**Europski sustav
osiguranja
depozita: dodatna
sigurnosna mreža
za štediše širom
Europe**

Europski sustav osiguranja depozita bio bi zajednički skup osiguranja u koji bi se postupno ujedinili svi nacionalni sustavi osiguranja depozita. Taj bi se skup financirao doprinosima banaka koje bi novac uplaćivale tijekom nekoliko godina te bi se trebao stvoriti depozit od 55 milijardi eura. Taj bi fond u cijeloj Europi jamčio za sredstva u visini do najviše 100 000 eura po računu, ali samo u slučaju da nacionalni fond za osiguranje nije dovoljan. Tim bi se jamstvom trebalo sprječiti i da ulagači navale na banke (engl. „bank run“) kada osjete da bi banka mogla propasti, a oni izgubiti svoju imovinu. Europski sustav osiguranja depozita treći je i posljednji stup uspostave tzv. bankarske unije, zahvaljujući kojoj bi bankarski sektor trebao postati sigurniji. Trenutačno o tim planovima raspravljuju zakonodavci, Europski parlament i Vijeće.

Predviđeni su i strogi mehanizmi zaštite kako bi se sprječila zlouporaba europskih sredstava. Ako, primjerice, država članica propusti uplatiti sredstva u svoj fond za naknadu štete u skladu s Direktivom o osiguranju depozita, sustavi za osiguranje depozita te države neće se moći koristiti europskim sustavom.

[Prijedlog Europske komisije o osiguranju depozita](#)

Dosad su taj iznos jamčile države članice. Problem je u činjenici da, kad više finansijskih instituta u jednoj zemlji ode u stečaj, nacionalni sustav osiguranja možda više neće biti dovoljan. Europska komisija stoga je 2015. donijela prijedlog o uspostavi europskog sustava osiguranja salda u bankama do 2024.

Dio 5.: Zahvaljujući EU-u život je jeftiniji

Na zajedničkom unutarnjem tržištu padaju cijene

Europsko unutarnje tržište uspostavljeno je 1993. Otad je ponuda proizvoda šira i raznolikija. Zahvaljujući konkurentnosti i prestanku nacionalnih monopolova mnogi su proizvodi i usluge postali povoljniji.

Tako su se znatno snizile cijene telefoniranja, električne energije ili zrakoplovnih karata. Unutarnje tržište, prostor bez granica za 510 milijuna Europljana, najambiciozniji je europski projekt i osnova gospodarske integracije svih 28 država članica. Unutarnje tržište smatra se jednim od najvažnijih europskih postignuća.

Cilj je EU-a uspostaviti europski prostor bez unutarnjih granica u kojem je omogućeno slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala. Takva liberalizacija unutarnjeg tržišta pridonosi poboljšanju blagostanja i održivom razvoju gospodarstva.

Izjednačivanjem prava za građane svih država EU štiti prava i interese potrošača u cijeloj Europi. Visoka razina zaštite potrošača i usluga u EU-u dokazuje činjenicu da europsko unutarnje tržište nije uspostavljeno „pod svaku cijenu“. No ukidanje granica ne znači da je prostor prepun slobodnom tržištu. Europske institucije moraju na temelju propisa EU-a jamčiti visoku razinu zaštite u područjima zdravlja, sigurnosti, okoliša i potrošača.

U vremenima sve izraženije globalizacije unutarnje tržište najveća je vrijednost Europe. Sloboda kretanja omogućuje radnicima da se zaposle bilo gdje u EU-u, a poduzećima da uspostave podružnice i posluju u drugim državama članicama. Time se u Europi otvaraju prijeko potrebna radna mesta i potiče se razvoj.

No prilike koje pruža unutarnje tržište ne mogu se uvijek iskoristiti jer pravila unutarnjeg tržišta nisu poznata, ne provode se ili ih jednostavno ugrožavaju različite neopravdane prepreke. Osim toga unutarnje tržište treba prilagoditi kako bi bilo u skladu sa stvarnim kontekstom današnjice. Ono mora omogućiti prostor za inovativne ideje i nove poslovne modele. Europska komisija stoga je uspostavu „bolje povezanog i pravednijeg unutarnjeg tržišta“ proglašila najvažnijim prioritetom.

[Bolje povezano i pravednije unutarnje tržište](#)

Zahvaljujući Europskom parlamentu telefoniranje je jeftinije

Svi smo to već doživjeli: na putovanju smo u inozemstvu i telefoniramo kući, šaljemo poruke e-pošte ili učitavamo fotografije. I nakon nekoliko tjedana šokirani smo kad dobijemo telefonski račun. EU se već godinama bori protiv toga, i to s uspjehom: od 15. lipnja 2017. svi će građani Europe moći putovati u EU-u bez plaćanja naknada za roaming.

Cijene telekomunikacija u fiksnoj i mobilnoj mreži već godinama snažno opadaju. Osim tehničkog napretka i učinkovitijih mreža, razlog tomu je i činjenica da je EU od 1998. ukinuo sve nacionalne monopole na telefonske usluge. Konkurenca na otvorenom tržištu pridonosi padanju cijena.

Pod pritiskom Europske komisije znatno su se smanjile i naknade za roaming pri telefoniranju ili surfanju na mobitelu u inozemstvu. Roaming znači mogućnost telefoniranja, slanja SMS-ova ili korištenja podatkovnim uslugama u mobilnim mrežama u inozemstvu. Za prebacivanje na takve mreže pružatelji usluga potrošačima naplaćuju naknade.

Komisija je 2007. uvela prva pravila o gornjim granicama naknada za roaming. Otada su se te naknade znatno smanjile. Prema izračunima Komisije telefoniranje je pojeftinilo za više od 90 %. Od 2012. pojeftinio je i roaming za podatkovne usluge, i to za 96 %.

Naknade za roaming pri povremenim putovanjima u inozemstvo definitivno se ukidaju 15. lipnja 2017. Potrošači će otada svoje mobilne uređaje moći upotrebljavati prema jednakim uvjetima kao da su kod kuće. To su početkom veljače 2017. dogovorili predstavnici Europskog parlamenta, Vijeća ministara i Komisije. U slučaju da potrošači u roamingu prijeđu ugovorna ograničenja, naplaćuju se utvrđene gornje granice (32 centa po minuti poziva, 1 cent po SMS-u i 7,70 eura po gigabajtu prenesenih podataka).

[Ukidanje naknada za roaming](#)

EU vam daje krila: zrakoplovne karte sve su povoljnije

Želite odletjeti u Madrid? Ili provesti vikend u Londonu? Zahvaljujući tržišnom natjecanju među zračnim prijevoznicima to danas više nije problem. Cijene su zadnjih godina snažno pale zbog liberalizacije tržišta koju je uvela Europska komisija. Osim toga Bruxelles je ojačao prava putnika u zračnom prometu.

Tržište niskobudžetnih letova pokrenuto je tek prije 20-ak godina, i to na inicijativu Europske komisije. EU je 1987. započeo s liberalizacijom zračnog prometa i time doveo do većeg tržišnog natjecanja. Danas svaki zračni prijevoznik iz Unije ima slobodan pristup tržištu i sam može određivati cijene. Zračni prijevoznici i zračne luke u cijeloj su Europi međusobni konkurenti, što znači da svaki zračni prijevoznik može ponuditi letove na bilo kojoj liniji unutar EU-a.

Učinak je bio golem: došlo je do snažnog pada cijena. Prema navodima Europske komisije 90 % putnika sada putuje mnogo jeftinije nego 1993. Samo u razdoblju 1993. – 2000. cijene unutareuropskih letova pale su za čak 41 %. Prema studiji Njemačkog centra za zračne i svemirske letove putnici su početkom 2016. zrakoplovnu kartu prosječno plaćali od 64 do 107 eura, ovisno o tome koliko su je rano kupili (dan, tjedan, mjesec ili tri mjeseca prije putovanja). Svaka peta niskobudžetna zrakoplovna karta bila je za Veliku Britaniju, najomiljenije odredište u inozemstvu. Na drugom i trećem mjestu bile su Španjolska i Italija.

Zbog činjenice da si sve više građana može priuštiti putovanje zrakoplovom, snažno je porastao broj putnika. Prema podacima Ureda za statistiku Europske unije Eurostata broj putnika u zračnom prometu porastao je u razdoblju 2010. – 2015. sa 796 milijuna (tada još u 27 država članica) na 918 milijuna. Samo je u 2015. ostvaren porast od 5 % u odnosu na prethodnu godinu. EU predviđa da će zračni promet do 2030. porasti za 70 % u odnosu na 2010.

Zbog prometovanja sve većeg broja zrakoplova mora se poboljšati učinkovitost upravljanja zračnim prometom i usluga u zračnoj plovidbi. EU stoga od 1999. radi na uklanjanju nacionalne fragmentacije zračnog prostora i uspostavi funkcionalnih prekograničnih blokova zračnog prostora. Cilj je uspostaviti „schengenski prostor“ i u zraku. Na taj bi način zračni promet bio sigurniji, uštedjelo bi se na vremenu i gorivu te bi se smanjilo stvaranje stakleničkih plinova.

EU je uredio prava putnika u zračnom prometu, uključujući transparentnost: uz konačnu cijenu zrakoplovne karte zračni prijevoznici moraju posebno navesti poreze, pristojbe zračnih luka i ostale pristojbe, doplate i davanja.

Sigurnost ne smije biti žrtva niskih cijena. Stoga Europska komisija redovito preispituje sigurnosne norme zračnih prijevoznika te izdaje zabrane ili određuje uvjete. Zračni prijevoznici koji završe na crnoj listi ne smiju letjeti u europskom zračnom prostoru. Trenutačno (stanje u prosincu 2016.) se to odnosi na 193 zračna prijevoznika, uglavnom iz Afrike i jugoistočne Azije.

[EU-ova crna lista zračnih prijevoznika \(na engleskom jeziku\)](#)

[Informacije EU-a o pravima putnika u zračnom prometu](#)

EU smanjuje bankovne naknade i pristojbe za uporabu kreditne kartice

Koliko košta vođenje bankovnog računa? Mora li uporaba kreditne kartice uistinu biti toliko skupa? Europska komisija pozabavila se svim tim pitanjima. Nove odredbe EU-a potrošači osjećaju u svojem novčaniku.

Europska komisija, u svojoj ulozi zaštitnice potrošača, nadzire i bankovne naknade. EU je 2014. donio propise o većoj transparentnosti. Banke otada pri izračunu troškova računa više ne smiju zahtijevati skrivenе pristojbe. Financijske institucije moraju navesti sve pristojbe, troškove i provizije koje obračunavaju za otvaranje, vođenje i zatvaranje računa. Na taj način klijent može usporediti ponudu i odabrati onu najbolju.

Bezgotovinsko plaćanje karticom za mnoge je klijente svakodnevnica. No na tome dobro zarađuju banke, ali ponekad i trgovci. Od 2016. prvi je put na snazi ograničenje pristojbi koje banke smiju zahtijevati kada klijenti plaćaju kreditnom ili debitnom karticom. Visina tih pristojbi ovisi o vrijednosti kupljene robe. Primjerice, pri kupnji kamere za 100 eura i plaćanju kreditnom karticom naplaćuje se u prosjeku 1 euro. Od jeseni 2017. za plaćanje kreditnom i debitnom karticom više se neće obračunavati nikakve dodatne naknade. Neka poduzeća takve naknade obračunavaju za internetsku kupnju kreditnom karticom, primjerice određeni zračni prijevoznici. Pružatelji usluga moraju ispuniti i određene uvjete u pogledu autentifikacije i sigurnosti.

Isto tako, EU je omogućio lakše prebacivanje bankovnog računa, kod kuće i u inozemstvu. Od 2016. svi građani EU-a imaju pravo na tekući račun, čak i u slučaju da nemaju stalno boravište. S pomoću tog računa mogu se koristiti osnovnim uslugama kao što su novčane doznačke ili podizanje gotovine na bankomatu. To se odnosi primjerice na beskućnike, ali i na izbjeglice.

Zahvaljujući EU-u i prekogranične novčane transakcije postale su brže i sigurnije. Od 1. veljače 2016. svi klijenti banaka moraju imati međunarodni broj bankovnog računa (IBAN) i identifikacijski kod banke (BIC). S pomoću njih lakše će se standardizirati, ubrzati i pojeftiniti prekogranične doznačke, terećenja računa i kartična plaćanja. Jedinstveno područje plaćanja u eurima SEPA (engl. „Single Euro Payments Area“) obuhvaća 34 države: osim 28 država članica EU-a, u njemu sudjeluju i Island, Lihtenštajn, Norveška, Švicarska, Monako i San Marino.

[Direktiva EU-a o pristojbama pri kartičnom plaćanju](#)

[Direktiva EU-a o bankovnim naknadama, prebacivanju računa i pravu na tekući račun iz 2014.](#)

[Pitanja i odgovori o SEPA-i \(na engleskom jeziku\)](#)

Zahvaljujući EU-u lijekovi su jeftiniji

Trgovina u području zdravlja vrlo je osjetljivo pitanje. Stoga se strogim pravilima sprječavaju bitke za cijene i dampinške cijene. Zahvaljujući više presuda Suda Europske unije europsko tržište lijekova postalo je transparentnije. Veće tržišno natjecanje pridonosi povoljnijim cijenama.

EU je primjerice omogućio narudžbu tableta ili kupnju lijeka na recept u inozemstvu bez ikakvih gubitaka. Sud Europske unije nizom je važnih presuda utvrdio da slobodno kretanje robe mora uključivati i lijekove. Od toga pogotovo imaju koristi građani koji često putuju ili žive u pograničnim područjima.

Dio 6.: EU se zalaže za zdravu hranu i čist okoliš

EU se brine o zravoj hrani

Koje aditive sadržava sok od naranče? Koliko kalorija sadržava žitna pločica? Zahvaljujući pravilima za označivanje proizvoda EU omogućuje potrošačima da pronađu odgovor na ta pitanja na samoj ambalaži. Alergičnim osobama omogućuje da i u restoranu budu sigurne koji se sastojci nalaze u njihovoj hrani te općenito jamči sigurnost hrane kako ona, primjerice, ne bi sadržavala salmonelu i druge štetne tvari.

U Europi vrijede visoki standardi za hranu. Primjenjuje se Uredba EU-a o označivanju hrane. Pakiranje mora već na prvi pogled dati pravu sliku o proizvodu. Na svim pakiranjima diljem EU-a moraju se navoditi jedinstvene tablice o hranjivim tvarima koje određeni proizvodi sadržavaju, primjerice podaci o energetskoj vrijednosti, udjelu masti, zasićenih masnih kiselina, ugljikohidrata, šećera, bjelančevina i soli. Svi se podaci odnose na 100 g ili 100 ml. Za goveđe meso i svježe svinjsko, ovčje i kozje meso te meso peradi mora se navesti podrijetlo. Za svaki proizvod mora se navesti 14 najvažnijih tvari koje mogu izazvati alergiju, kao što su orašasti plodovi ili soja. Važno za alergične osobe: informacije o alergenima moraju se navesti i za rasutu hranu, primjerice u restoranima. (To ne znači da je potrebno označiti sastojke na svakom kolaču koji se odnese u vrtić ili svakom komadu posluženom tijekom dobrotvornog događanja, ali potrebno je prenijeti najvažnije informacije.)

Prehrambene i zdravstvene tvrdnje na proizvodima strogo su regulirane. Proizvođač smije staviti tvrdnju „s niskim sadržajem masti“ samo na proizvode koji ne sadržavaju više od 3 g masti na 100 g. Ako je proizvod genetički modificiran, potrebno je to označiti na etiketi („nova hrana“). To vrijedi i za biljna ulja proizvedena od genetički modificiranog bilja. Potrošačima se na taj način omogućuje da sami odluče hoće li konzumirati genetički modificiranu hranu.

Uz navedene odredbe za označivanje hrane EU je uspostavio i jedinstvene oznake kvalitete, kao što su oznaka CE i logotip za ekološke proizvode, kako bi se potrošačima dodatno pomoglo pri donošenju odluka o kupnji.

Stroga pravila primjenjuju se i na kozmetičke proizvode, kao što su kreme za ruke i losioni, među ostalim i u pogledu uporabe određenih kemikalija. EU tako pokušava odgovoriti na sve češću pojavu alergija, koja se povećava iz godine u godinu.

Ako na tržište dospije opasna hrana, primjerice meso koje sadržava salmonelu ili riba koja sadržava živu, zemlja koja je otkrila slučaj može s pomoću Sustava brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF) poslati upozorenje svim ostalim državama članicama kako bi se informacije o opasnosti proširile diljem EU-a i nadležna tijela mogla poduzeti potrebne mjere. Takvi se prehrambeni proizvodi zatim povlače s tržišta i uništavaju, a uvezeni proizvodi vraćaju natrag u zemlju podrijetla.

[Pitanja i odgovori o uredbi o informiranju o hrani](#)

[Europska agencija za sigurnost hrane](#)

EU omogućuje očuvanje regionalnih specijaliteta i zaštitu od imitacija

Tko jednom proba pravi parmski pršut ili kisele krastavce iz Spreewalda, više ne pomišlja na drugu hranu. No bez EU-a ne bi postojali takvi izvorni proizvodi. EU svoje građane štiti od krivotvoritelja koji žele proizvoditi imitacije cijenjenih prehrabnenih proizvoda.

U Europi su regionalni specijaliteti dio tradicije, odnosno dio kulture. Zato je EU uveo oznake podrijetla, kojima se mnogi proizvodi štite od zlouporabe. Cilj je očuvati jedinstvenost proizvoda koja se temelji na podrijetlu ili posebnom načinu proizvodnje. Mnogi proizvođači upisuju regionalne specijalitete u registar EU-a kako bi ih zaštitili od imitacija.

Ovisno o svojstvima proizvoda upotrebljavaju se tri vrste oznaka: „zaštićena oznaka izvornosti“ (proizvodnja, prerada ili izrada proizvoda na određenom zemljopisnom području u skladu s poznatim i točno utvrđenim postupcima), „zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla“ (najmanje jedna faza proizvodnje, tj. proizvodnja, prerada ili izrada, odvija se na određenom zemljopisnom području) i „zajamčeno tradicionalni specijalitet“ (tradicionalni postupak proizvodnje, izrade i/ili prerade).

Popis EU-a trenutačno sadržava više od 1250 oznaka podrijetla za regionalne proizvode i specijalitete.

Takva zaštita nije zajamčena u mnogim dijelovima svijeta. U SAD-u se, primjerice, prodaju proizvodi s europskim imenima koji nisu proizvedeni u Europi, kao što je pjenušavo vino s oznakom „Champagne“ koje je proizvedeno u SAD-u, a ne u Francuskoj. Stoga su zaštićene oznake podrijetla predmet i trgovinskih pregovora. Zadnjih je godina EU bio vrlo uspješan u postizanju veće zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla za stotine proizvoda. Sada su proizvodi iz EU-a zaštićeni i izvan njega na temelju trgovinskih pregovora s Kanadom, Korejom i Singapurom. Oznake izvornosti zaštićene su i na temelju posebnog sporazuma između EU-a i Kine.

[Zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla](#)

[Popis registriranih oznaka u Hrvatskoj](#)

EU osigurava čistu vodu – kako za kupanje tako i za piće

Onečišćena morska voda je u prošlosti bila zagađena naftom i fosfatom. EU poduzima sva potrebna mjeru kako bi vode ostale čiste. Zahvaljujući tomu europski građani kupaju se u bistoj vodi i piju čistu vodu.

Nakon nekoliko nafnih katastrofa i tankerskih nesreća utvrđeni su moderni standardi na razini EU-a za brodove koji pristaju u lukama EU-a. Europska agencija za pomorsku sigurnost (EMSA), sa sjedištem u Lisabonu, osnovana je nakon nesreće tankera „Erika“ koja se dogodila 1999. pred francuskom obalom. Ta se agencija brine o sigurnosti u europskim vodama. Primjerice, zabranjeni su tankeri s jednostrukom oplatom, pa svi tankeri koji pristaju u lukama EU-a moraju imati dvostruku opлатu.

Od mjera poduzetih na razini EU-a koristi imaju i sami građani: prema podacima kojima raspolaže EU, uključujući izvješće EU-a o kvaliteti vode za kupanje iz 2016., kupanje u jezerima i morima diljem EU-a sigurno je u 96 % vodnih površina.

Početkom 2017. donesena je uredba EU-a kojom se ograničava udio fosfora u sredstvima za pranje suđa, kao što su tablete ili prah. Razlog je činjenica da velike količine fosfata koje se otpadnim vodama unose u rijeke i jezera pospješuju rast algi, što dovodi do nedostatka kisika za životinje i biljke, koje zbog toga umiru.

Prema procjeni Europske agencije za okoliš (EEA) iz 2016. kvaliteta vode za piće i učinkovitost pročišćavanja otpadnih voda poboljšala se u cijeloj Europskoj uniji. U izvješću EEA-e objavljenom krajem 2016. navodi se da je analizom uzoraka vode za piće iz cijelog EU-a provedenom u razdoblju od 2011. do 2013. utvrđeno da su u 98,5 % slučajeva svi standardi vode za piće ispunjeni, pa čak i premašeni. Osim toga sve više domaćinstava povezuje se na sustav za pročišćavanje otpadnih voda. Međutim regije južne i istočne Europe slabije su opskrbljene. Agencija za okoliš kritizirala je činjenicu da se i dalje prevelika količina hranjivih tvari i otpadnih voda ispušta u okoliš, prije svega dušika i fosfora.

[Europska komisija – kvaliteta vode za kupanje \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europska agencija za okoliš – kvaliteta vode](#)

EU poduzima mjere za čist zrak i svjetski je prvodnik U području klimatske politike

U mnogim gradovima zrak više nije čist zbog čestica prašine, smoga i ispušnih plinova. Zato Evropska unija na svjetskoj razini inzistira na zaštiti okoliša i postavila si je ambiciozne ciljeve za smanjenje emisija GHG/CO₂, koje pridonose globalnom zatopljenju.

„Mi, Europski, vodeći smo u svijetu kad je u pitanju klimatska politika“, izjavio je predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker. Europa se može pohvaliti time da je omogućila sklapanje prvog pravno obvezujućeg globalnog sporazuma o klimi. Krajem 2015. u Parizu je 195 zemalja potpisalo povjesni sporazum o klimi, koji je krajem 2016. službeno stupio na snagu. Predsjednik Juncker dodao je: „Europa je ta koja je izgradila ambicioznu koaliciju koja je omogućila potpisivanje Pariškog sporazuma.“ Prioritet EU-a bio je neprestano pozivati partnera, kao što je skupina G-20 i Ujedinjene narode, da slijede njezin primjer.

Zemlje koje su potpisale sporazum obvezale su se ograničiti opasno globalno zatopljenje na „znatno manje od dva stupnja“ u odnosu na predindustrijsku razinu. Cilja se na 1,5 stupnjeva. Mnogi znanstvenici smatraju da je to razina koja bi omogućila savladavanje situacije izazvane klimatskim promjenama.

No taj je cilj potrebno izraziti u konkretnim koracima i vremenskim okvirima. Stoga u okviru UN-ova sporazuma o klimi svjetska zajednica teži ka napuštanju uporabe nafte, plina i ugljena. Pariški sporazum ratificirali su čak i teški pregovarači, kao što su SAD, Kina, Brazil i Indija, što nije u cijelosti postignuto u slučaju Protokola iz Kyota, koji prethodi Pariškom sporazumu i nakon čijeg bi isteka 2020. taj sporazum trebao stupiti na snagu. Pariški sporazum mora se primijeniti u skladu s preuzetim obvezama pojedinih zemalja. Sljedeća konferencija o klimi održat će se u Bonnu u sjedištu UN-ova tajništva za klimatske promjene.

a potrošnja energije trebala bi se smanjiti za 27 % u odnosi na 2014. Države članice moraju poduzeti dodatne mјere kako bi zaista ispunile te ciljeve.

Čisti zrak jedan je od najvažnijih okolišnih ciljeva Europske unije. Na razini EU-a utvrđene su i granične vrijednosti u pogledu čistoće zraka, koje sve države članice EU-a moraju poštovati, kako bi se zaštitilo zdravlje građana. Povećala se učestalost pojave bronhitisa i astme. Države članice EU-a postigle su dogovor o čistoći zraka još 1999. Granične vrijednosti za sumporov dioksid, dušikov dioksid i olovo utvrđene su 2005. Države članice obvezne su provoditi te propise i u tu svrhu mogu uvesti ograničenja brzine, zabranu vožnje ili zahtjeve koji se odnose na industriju te predvidjeti porezne olakšice za vozila s niskim emisijama.

[Pariški sporazum \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europska komisija – ciljevi u području klime](#)

[Direktiva EU-a o kvaliteti zraka](#)

EU u ovom području ima pionirsку ulogu jer su na razini EU-a već u listopadu 2014. utvrđena sljedeća tri klimatska cilja: do 2030. države članice trebale bi smanjiti emisije stakleničkih plinova za 40 % u odnosu na 1990., udio energije iz obnovljivih izvora trebao bi iznositi 27 % ukupne proizvodnje,

EU potiče ponovnu upotabu otpada

Mobilni telefoni, prijenosna računala i televizori sadržavaju plemenite i rijetke metale, koji se mogu obraditi i ponovno upotrijebiti. Zato EU potrošačima omogućuje da besplatno proizvođaču vrate uređaje koje više ne upotrebljavaju. Time se štiti okoliš i ostvaruje ušteda u tom industrijskom sektoru.

U svim većim trgovinama možete besplatno odložiti staru tipkovnicu, pokvareni DVD uređaj, perilicu rublja i sl. U Europi svake godine na otpadu završi 9,5 milijuna tona električnih i elektroničkih uređaja. EU je 2006. donio novu direktivu kojom se predviđa obvezno prikupljanje, primjereno zbrinjavanje te ponovna uporaba e-otpada na isti način kao i uređaja koji su još funkcionalni.

Time se pridonosi zaštiti okoliša i uštedi resursa. Primjerice, iz frižidera je potrebno izvaditi mješavinu rashladnog sredstva i ulja. Stariji uređaje i dalje sadržavaju plin CFC, koji štetno utječe na klimu. E-otpad sadržava opasne tvari, kao što su živa i kadmij. Stari uređaji često završe u siromašnim afričkim zemljama, a rukovanje njima često uzrokuje zdravstvene probleme i onečišćenje okoliša. Osim toga nerecikliranjem tih uređaja države članice zanemaruju koristan izvor rijetkih zemnih metala. Mobilni telefoni, računala i slični uređaji sadržavaju različite metale, npr. zlato, bakar i srebro.

Istraživanje iz 2015., provedeno pod vodstvom Međunarodne organizacije kriminalističke policije (Interpol), pokazalo je da provedba pravila o recikliranju e-otpada još nije dostigla željenu razinu. Prema tom istraživanju samo trećina svih starih uređaja dospije na predviđeno mjesto, a to su službeni objekti za prikupljanje i recikliranje. Ostatak se lažno reciklira, nezakonito transportira u inozemstvo ili neodgovorno bacá. EU ulaže napore kako bi se ta situacija promjenila. Od srpnja 2016. i e-trgovci dužni su uzeti natrag rabljene manje elektroničke uređaje, besplatno i bez računa. Osim toga akcijama prikupljanja i informativnim kampanjama nastoji se jačati svijest potrošača o recikliraju.

[Direktiva EU-a o recikliranju e-otpada](#)

[Priopćenje za tisak Europske komisije od 13. kolovoza 2012. o novim pravilima o e-otpadu \(na engleskom jeziku\)](#)

Dio 7.: EU omogućuje lakše putovanje i rad bilo gdje u Europskoj uniji

Zahvaljujući EU-u građani mogu živjeti i raditi u bilo kojoj državi članici

Svaki građanin EU-a može odabrati gdje želi živjeti. Mirovina pod španjolskim suncem, studij u Italiji ili osnivanje poduzeća u drugoj državi članici – sve su opcije otvorene.

EU svojim građanima omogućuje odličan osjećaj da se, ako to žele, mogu preseliti u drugu zemlju bez velikih komplikacija. Svaki je državljanin države članice EU-a istodobno građanin Europske unije. Stoga ima pravo i slobodu samostalno odlučiti gdje će raditi, studirati ili živjeti u mirovini. Ta se prava temelje na načelima slobode kretanja radnika, slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga koji su utvrđeni osnivačkim ugovorima EU-a. Svaka država članica dužna je prema svakom građaninu Unije u pogledu zapošljavanja, socijalne pomoći i oporezivanja postupati jednako kao prema svojim državljanima.

Danas u EU živi više od 14 milijuna građana koji dugoročno žive u drugoj državi članici. Većina njih radi, mnogi su umirovljenici ili studenti, i moraju imati dovoljno novaca za život i zdravstveno osiguranje.

Nakon proširenja EU-a prema istoku 2004. mnogi su se bojali priljeva siromašnih imigranata, odnosno mogućnosti da građani iz istočne Europe zloupotrijebe sustav socijalne skrbi u drugim zemljama EU-a. Brojke to ipak nisu potvrdile. U većini država članica mobilni građani EU-a iz drugih država članica pridonose sustavu socijalne skrbi. Plaćaju više poreza nego što primaju usluga i ne primaju veću količinu socijalne pomoći od samih državljana tih zemalja.

Zakonodavstvom EU-a utvrđene su jasne granice: jamči se pravo kretanja, ali ne i pravo neograničenog primanja socijalne pomoći u drugoj državi članici. Samo zaposleni građani EU-a imaju pravo na usluge socijalne zaštite. To je nizom presuda potvrdio i Sud Europske unije.

[Direktiva EU-a o slobodnom kretanju](#)

Europa omogućuje zdravstvenu zaštitu i tijekom putovanja

Nalazite se u inozemstvu i trebate hitnu pomoć? Nema problema. Ako tijekom boravka u inozemstvu budete morali hitno liječniku, vaše hrvatsko osiguranje nadoknadit će vam troškove. To je moguće zahvaljujući europskoj iskaznici zdravstvenog osiguranja.

EU svojim građanima omogućuje zdravstvenu zaštitu i tijekom godišnjeg odmora ili poslovнog putovanja. Osobama koje su posjetile liječnika u drugoj državi članici i predočile europsku iskaznicu zdravstvenog osiguranja njihovo hrvatsko osiguranje naknadno će nadoknaditi troškove liječenja. U nekim je državama članicama liječenje čak i besplatno. Isto tako, građani mogu lijekove izdane na recept podizati u drugim državama članicama. Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja (EHIC) je kartica zamjena za međunarodnu zdravstvenu iskaznicu.

U slučaju ciljanog odlaska u inozemstvo radi, primjerice, liječenja, operacije ili stavljanja zubne proteze pacijent je dužan s osiguravateljem unaprijed dogovoriti uvjete pokrivanja troškova. To se odnosi i na osobe koje boluju od kroničnih bolesti kojima je potrebna stalna medicinska skrb. Upozorenje: privatno liječenje nije uvijek pokriveno.

Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja vrijedi u svih 28 država članica EU-a te Islandu, Norveškoj, Lihtenštajnu i Švicarskoj.

[Europska komisija – povrat troškova](#)

[Europska iskaznica zdravstvenog osiguranja](#)

Besplatni jedinstveni broj za hitne službe 112 na razini EU-a

Europa je ujedinjena i u slučaju nesreća. Još 2008. u cijelom EU-u uveden je besplatni jedinstveni broj za hitne službe 112. Time se smanjuje vrijeme čekanja dolaska hitnih službi te spašavaju životi.

U prošlosti je svaka zemlja imala poseban broj policije i vatrogasne službe. Građani često u slučaju požara ili nesreća u inozemstvu nisu znali koji broj trebaju nazvati kako bi dobili potrebnu pomoć.

Od 2008. sve se promjenilo. Jedinstveni broj za hitne službe funkcioniра i na fiksnim i na mobilnim mrežama u svim državama članicama Europske unije, od Španjolske do Finske i od Engleske do Poljske. O tome ipak nisu informirani svi građani.

Na razini EU-a samo 48 % građana zna broj koji bi im mogao spasiti život (Eurobarometer, 2016.).

Dispečerski centri morali bi biti u stanju odgovoriti na pozive na nekoliko jezika, uključujući engleski. Ako se mobilni telefon zbog nedostatka signala ne može spojiti na mrežu SIM kartice, automatski se spaja na stranu mrežu. Na mobilnoj mreži hitni pozivi imaju prioritet te se, po potrebi, prekida neka druga veza. Europski broj za hitne službe uvodi se i izvan Europske unije te je trenutačno u uporabi u 30 europskih zemalja.

EU se zalaže za sigurnosti i kada je riječ o vožnji automobila. Procjenjuje se da bi se zahvaljujući sustavu eCall uvedenom u cijelom EU-u 2015., s pomoću kojeg se u slučaju nesreće automatski naziva broj za hitne službe 112, broj poginulih u prometu trebao smanjiti. Cilj je što brže pružiti pomoć ozlijedjenim osobama na mjestu nesreće. Ako se ne aktivira ručno, sustav reagira primjerice i na aktiviranje zračnih jastuka te s pomoću jedinstvenog broja za hitne službe 112 najbližoj nadležnoj službi šalje informacije o mjestu i vremenu nesreće. Prema informacijama Europske komisije ugradnja sustava eCall trebala bi koštati 100 eura po vozilu.

[Europska komisija – broj za hitne službe 112 \(na engleskom jeziku\)](#)

EU vozačima automobila omogućuje neograničenu mobilnost

Prometne kontrole u inozemstvu? Izgubljena vozačka dozvola tijekom godišnjeg odmora? Još od 1999. sve države članice priznaju vozačke dozvole izdane u ostalim državama članicama te postoji jedinstveni obrazac za vozačke dozvole na razini EU-a.

Prije policija i druga nadležna tijela u inozemstvu nisu uvijek bila spremna priznati isprave izdane u drugoj zemlji. To se promjenilo zahvaljujući standardizaciji na razini EU-a. Vozačke dozvole sada su uzajamno priznate u svim državama članicama te vozači automobila mogu putovati diljem EU-a bez administrativnih opterećenja. U EU-u je u uporabi više od 110 važećih vrsta vozačkih dozvola.

Zahvaljujući obvezi uzajamnog priznavanja na razini EU-a osobe koje su se preselile u drugu državu članicu i dalje se mogu koristiti istom vozačkom dozvolom. Pri produljenju odnosno najkasnije do 2033. postojeća dozvola bit će zamijenjena dozvolom u novom formatu.

Od siječnja 2013. sve novoizdane vozačke dozvole diljem EU-a imaju sljedeći standardni izgled: plastična kartica veličine kreditne kartice s fotografijom i boljim sigurnosnim značajkama.

Osobe koje su izgubile vozačku dozvolu tijekom boravka u drugoj državi članici nemaju razloga za zabrinutost jer sve države članice izdaju zamjenske dozvole.

[Europska komisija – europske vozačke dozvole](#)

[Direktiva EU-a o vozačkim dozvolama od 20. prosinca 2006.](#)

EU omogućuje putovanje bez granica – schengenski prostor

Europljani su dugo sanjali o putovanju unutar ujedinjene Europa bez graničnih kontrola. Europa bez zidova i ograda dogovorena je 1985., a postala je stvarnost 1995. Danas schengenski prostor čini 26 država članica, sa 400 milijuna stanovnika. Da bi se to zajedničko postignuće očuvalo i u situacijama velikog migracijskog pritiska, pojačana je policijska suradnja i zajednička zaštita vanjskih granica.

Sporazum u malom luksemburškom vinarskom selu Schengenu potpisalo je prije više od 30 godina šest zemalja. Unutar schengenskog prostora ukinute su stacionarne granične kontrole. Pri prelasku granice građani više ne moraju pokazivati putovnice niti čekati da se obave provjere. Milijuni građana unutar schengenskog prostora svakodnevno prelaze unutarnje granice pri odlasku na posao i povratku s njega. Svake godine europski građani unutar schengenskog prostora prieđu unutarnje granice ukupno 1,25 milijardi puta. U državama članicama schengenskog prostora slobodno kretanje osoba građansko je pravo, a to je jedan od najvećih uspjeha europske integracije.

Ponekad se schengenski prostor dovodi u vezu sa stopom kriminala, ali to nije potkrijepljeno statističkim podacima. Kako bi jamčila sigurnost u prostoru bez granica, policija u tim državama članicama razvila je učinkovitije metode od tradicionalnog nadzora nad granicama. Preduvjet je da se policija ne povuče iz pograničnih područja, već da ostane dovoljan broj policajaca za potrebe patroliranja i ciljanih kontrola.

Policijske službe u schengenskom prostoru zajedničkim se snagama bore protiv prekograničnog kriminala, uključujući u okviru zajedničkih policijskih timova. Njemačka, poljska i češka policija uspostavile su čvrste strukture suradnje zahvaljujući kojima mogu brzo reagirati na prijetnju u pograničnim područjima. Policijske službe u schengenskom prostoru mogu osumnjičene kriminalce prekogranično promatrati, slijediti i uhiti. Uzajamnu potporu omogućuje im računalni sustav za razmjenu podataka o traženim osobama ili ukradenim automobilima i oružju, tzv. „Schengenski informacijski sustav“ (SIS).

No zajednički prostor bez graničnih kontrola moguć je samo uz učinkovitu zaštitu vanjskih granica. Duljina vanjskih kopnenih granica schengenskog prostora iznosi 7700 km, a morskih oko 42 700 km. Izbjeglička kriza u 2015. pokazala je ozbiljne nedostatke u pogledu vanjskih granica, koji se sada korak po korak ispravljaju. Zahvaljujući europskoj graničnoj i obalnoj straži uspostavljenoj 2016. sada na raspolaganju stoji 1500 službenika graničnog nadzora za hitnu intervenciju. Trenutačno službenici graničnog nadzora EU-a pružaju dodatnu zaštitu Bugarskoj na bugarsko-turskoj granici i Grčkoj na njezinoj sjevernoj granici. Sada se gotovo

100 % migranata koji dolaze u Grčku i Italiju registrira uzimanjem otiska prsta i ne propušta rutinski u druge dijelove EU-a. Zahvaljujući sporazumu sa Turskom znatno se smanjio broj dolazaka. Međutim u Grčkoj i Italiji i dalje su prisutni mnogi nezakoniti migranti i tražitelji azila. Premještanje tražitelja azila još se ne provodi u skladu sa zajedničkim dogовором.

U skladu s odredbama Zakonika o schengenskim granicama države članice schengenskog prostora mogu provoditi privremene kontrole na unutarnjim granicama ako je ugrožen javni red ili unutarnja sigurnost. U praksi se te odredbe primjenjuju uoči političkih sastanaka na vrhu ili nogometnih utakmica kako bi se spriječio ulazak navijačkih huligana iz drugih zemalja. Tijekom izbjegličke krize 2015. od ukupno 26 država članica šest njih ponovno je uvelo granične kontrole.

Europska komisija i države članice dogovorile su se postupno ukinuti privremene kontrole i u najbržem mogućem roku omogućiti ponovno normalno funkcioniranje schengenskog prostora bez graničnih kontrola na unutarnjim granicama. Svim je uključenim stranama jasno da je sloboda kretanja bez granica jedno od najvećih postignuća zajedničke Europe.

[Priopćenje za tisak Europske komisije iz ožujka 2016. o cijeni Europe bez schengenskog prostora](#)

[Kratak pregled schengenskih pravila](#)

Dio 8.: EU potiče obrazovanje, istraživanje i kulturu

EU mladima omogućuje studiranje u inozemstvu

Erazmo Rotterdamski bio je renesansni humanist koji se obrazovao u Europi. Njegovo ime nosi u svijetu najveći program potpore obrazovanju koji studentima, naučnicima i nastavnicima omogućuje boravak u inozemstvu: europski program „Erasmus“. Erasmus 2017. slavi svoju 30. obljetnicu. U programu je dosad sudjelovalo devet milijuna sudionika.

Program razmjene, koji 2017. slavi svoju 30. obljetnicu, jedan je od najuspješnijih programa te vrste u EU-u. Program je pokrenut 1987. s 3244 studenta, dok je 2015. u okviru programa Erasmus+ potporu dobilo 640 000 studenata, pripravnika, volontera, nastavnika, trenera i osoba koje rade s mladima. Erasmus je postao sinonim za svjetonazor nove generacije koja je doživjela i koja cjeni raznolikost i ljepotu europskog kontinenta, umrežena je s Europom i osjeća se europski.

U programu je od njegova pokretanja sudjelovalo devet milijuna mlađih. U početku je cilj bila razmjena studenata, no kasnije je program proširen na naučnike, pripravnike, mlade poduzetnike, aktivne sportaše i pedagoge. Studenti primaju potporu od 150 do 250 eura mjesečno i ne plaćaju školarinu ako je sveučilište domaćin naplaćuje.

Boravak u inozemstvu dobar je za karijeru: studenti koji su sudjelovali u Erasmusu imaju dvostruko veću šansu pronaći posao nakon završetka studija od drugih studenata. Svaki treći sudionik Erasmusa nakon završetka pripravničkog staža dobiva ponudu za posao od poduzeća u kojem je odradio pripravnički staž. Svaki deseti osnuje vlastito poduzeće. Erasmus je vjerojatno jedina inicijativa EU-a koja je dobila filmski *hommage* u svjetski uspješnoj trilogiji „L'Auberge Espagnol“ („Španjolski apartman“). Među najomiljenijim gradovima za studiranje u Europi su Madrid, Pariz i Beč.

Erasmus je 2014. spojen s drugim programima u program Erasmus+ koji, primjerice, obuhvaća magistarske i doktorske programe te Erasmus za mlade poduzetnike. Europska komisija ove će godine proširiti Erasmus programom ErasmusPro za poticanje dulje stručne prakse u inozemstvu (u trajanju od 6 mjeseci do godinu dana). Projektima poticanima iz programa Erasmus polaznici strukovnih škola pred prekidom školovanja potiče se da nastave školovanje i završe pripravnički staž u inozemstvu.

Za program Erasmus+ u proračunu EU-a za razdoblje od 2014. do 2020. izdvojeno je ukupno 14,7 milijardi eura. U tom će razdoblju zahvaljujući programu Erasmus+ oko 4 milijuna Europljana imati priliku studirati, raditi i učiti u inozemstvu.

[Internetske stranice programa Erasmus+](#)

[Internetske stranice posvećene 30. obljetnici Erasmusa](#)

[Web-mjesto Agencije za mobilnost i programe EU-a](#)

EU pruža novu mogućnost volontiranja: Europske snage solidarnosti

Mladima koji žele pomagati izbjeglicama ili žrtvama potresa na raspolaganju je novi EU-ov program koji im omogućuje da dobrovoljno pomažu u cijeloj Europi i steknu iskustvo u inozemstvu. Za volontiranje se već prijavilo više od 20 000 mladih. Prva volontiranja trebala bi započeti ove godine.

Europska komisija je krajem 2016. pokrenula inicijativu za Europske snage solidarnosti. Ovim novim programom želi se potaknuti mlade da kao dobrovoljci pomažu u kriznim situacijama u drugim državama. Mladi dobrovoljci u dobi između 18 i 30 godina moći će pomagati u okviru različitih projekata, primjerice u kriznim situacijama, kao što je izbjeglička kriza ili nakon potresa poput onog koji je nedavno pogodio Italiju. Mogućnostima volontiranja na razini EU-a u mladih se ljudi potiče europska solidarnost i stjecanje stručnih kvalifikacija.

Sudionicima se isplaćuje redovita naknada ili barem podmiruju troškovi puta i života te osiguravaju smještaj i džeparac. Snage solidarnosti omogućuju volontiranje u trajanju od dva do dvanaest mjeseci, obavljanje stručne prakse, izobrazbu ili zapošljavanje. Volontiranje stoga može poslužiti i kao odskočna daska za dugoročno zapošljavanje.

Područja u kojima mladi mogu sudjelovati uključuju obrazovanje, zdravstvenu skrb, socijalnu integraciju, izgradnju i renoviranje skloništa i objekata te upravljanje njima, prihvat migranata, zaštitu okoliša i pomoći u slučaju prirodnih nepogoda. Sudionicima se na kraju izdaje potvrda o volontiranju.

Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker rekao je: „Za mene je to bit Europske unije. Ono što nas povezuje nisu Ugovori ili industrijski i gospodarski interesi, već vrijednosti.“ Europska komisija očekuje da će do 2020. u programu sudjelovati 100 000 sudionika. Prijave za Snage solidarnosti primaju se preko interneta na [web-mjestu www.europa.eu/solidarity-corps](http://www.europa.eu/solidarity-corps). Prva volontiranja očekuju se u prvoj polovini godine.

[Internetske stranice o Snagama solidarnosti](#)

[Pitanja i odgovori o Snagama solidarnosti](#)

EU mladima omogućuje zapošljavanje

U Grčkoj je gotovo svaki drugi mlađi čovjek ispod 25 godina nezaposlen, a stanje nije ništa bolje ni u Španjolskoj. U Italiji je nezaposlen svaki treći mlađi čovjek. Nezaposlenost mlađih u južnoj Europi, koja je bila velik problem i prije uvođenja eura, dodatno je pogoršala kriza. EU pruža mobilnost kao odgovor na nezaposlenost. Prvi su uspjesi već vidljivi.

Premda je politika tržista rada u prvom redu u nadležnosti država članica EU-a, Europska unija svoje članice podupire u borbi protiv nezaposlenosti. Zbog gospodarske krize smanjenje broja nezaposlenih među mlađima trenutačno je jedan od deset najvažnijih prioriteta Europske komisije. U EU-u je u listopadu 2016. broj nezaposlenih mlađih u dobi ispod 25 godina iznosio 4,2 milijuna. Stopa nezaposlenosti iznosila je visokih 18,4 %, premda se znatno smanjila u odnosu na siječanj 2013., kada je dosegnula vrhunac od 24 %.

Države članice EU-a 2013. uveli su takozvanu „Garanciju za mlađe”, instrument kojim su se obvezale mlađima u dobi ispod 25 godina omogućiti brz pronalazak zaposlenja te ih osposobiti za tržiste rada. U okviru tog instrumenta mlađima koji su tek završili obrazovanje ili su ostali bez posla jamči se pronalazak posla, pripravničkog mjesto, daljnja izobrazba ili stručna praksa u roku od četiri mjeseca. Za odgovarajuće programe EU je za razdoblje do 2018. izdvojio približno 6,4 milijarde eura. Za razdoblje do 2020. taj bi se iznos trebao povećati za dodatne 2 milijarde eura.

Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker visoku nezaposlenost među mlađima naziva „humanitarnom krizom” te naglašava da Europa ne smije ostati kontinent visoke nezaposlenosti mlađih. Predsjednik Juncker rekao je sljedeće: „Ne mogu i ne želim se pomiriti s time da bi rođeni nakon 2000., generacija Y, mogli biti prvi naraštaj u zadnjih 70 godina koji je siromašniji od svojih roditelja.” Osim toga za otvaranje novih radnih mjesta, stručno ospozobljavanje i poduzetništvo godišnje je na raspolaganju ukupno 10 milijardi eura.

Zahvaljujući europskom Jamstvu za mlađe

više od **9 milijuna mlađih** dobilo je posao, pripravništvo ili naukovanje.

Garancija za mlađe pokazuje prve rezultate. Prema podacima Europske komisije, u razdoblju od 2013. do kraja 2016. broj nezaposlenih mlađih osoba smanjio se za 1,6 milijuna. U istom se razdoblju stopa nezaposlenosti mlađih smanjila sa 23,9 % na 18,5 %. Međutim na kraju 2016. još uvijek je 6,6 milijuna mlađih bilo bez posla i izvan obrazovnog sustava, no njihov se broj u navedenom razdoblju smanjio za 900 000. Od siječnja 2014. u projektima u okviru Garancije za mlađe sudjelovalo je 14 milijuna mlađih.

Europska komisija namjerava uspješni projekt razmjene Erasmus+ proširiti projektom ErasmusPro, u okviru kojeg se potiče duža stručna praksa u inozemstvu.

[Eurostat o nezaposlenosti mlađih \(kolovoz 2016.\)](#)

[Europska komisija o Garanciji za mlađe \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europska komisija o Garanciji za mlađe po državama članicama](#)

[Ulaganja u europsku mlađež: pitanja i odgovori](#)

EU stvara europski znanstveni oblak

U istraživanjima se proizvode ogromne količine rezultata i podataka. Kako bi znanstvenici te podatke mogli iskoristiti i razmjenjivati sa znanstvenicima u drugim državama članicama, Europska komisija planira do 2020. stvoriti europski znanstveni oblak.

Europski oblak za 1,7 milijuna istraživača i 70 milijuna stručnjaka iz područja znanosti i tehnologije

Istraživači na sveučilištima i istraživačkim institutima u cijeloj Europi i njihovi suradnici diljem svijeta mogu se umrežiti s pomoću oblaka kako bi razmjenjivali i ocjenjivali velike količine istraživačkih podataka i znanstvenih spoznaja. Oko 1,7 milijuna istraživača i 70 milijuna stručnjaka u području znanosti i tehnologije u Europi do 2020. na raspolaganju će imati virtualno okruženje.

Europska komisija je za projekt oblaka izdvojila dvije milijarde eura, a dodatnih 4,7 milijardi eura bit će financirano iz javnih i privatnih sredstava. Cilj je ovog projekta izgraditi konkurentnost Europe u području analize velikih podataka. Podatkovni oblak olakšava poslovanje novoosnovanim te malim i srednjim poduzećima.

Podaci pohranjeni u oblaku bit će dostupni uz naknadu i istraživačima u industriji i javnom sektoru. U 2018. Europska komisija namjerava u okviru vodeće inicijative poticati razvoj novih superračunala s kvantnom tehnologijom.

[Europska komisija o oblaku](#)

Zamisao je okrenuti se prema budućnosti: već bi od ove godine svi znanstveni podaci dobiveni u okviru projekata iz znanstvenog programa EU-a Obzor 2020. trebali biti dostupni s pomoću novog podatkovnog oblaka europske znanstvene zajednice.

EU umrežava Europu – besplatni WLAN u selima i gradovima

Na poslu, kod kuće ili na putu, ljudi u svakom trenutku žele imati pristup e-pošti i mogućnost slanja fotografija. Za to je potrebna dobra internetska veza koja mora biti dostupna i u javnom prostoru. O tome brigu vodi i Europska unija.

**Potpunim uvođenjem
5G mreže doprinijet će
se otvaranju više od
2 milijuna radnih
mjesta do 2025.**

Očekuje se da će do 2020. potporu iz sredstava EU-a dobiti od 6 000 do 8 000 gradova i općina. Općine besplatno dobivaju WLAN tehnologiju jer im EU nadoknađuje troškove tehničkog opremanja i instaliranja pristupnih točaka s besplatnim bežičnim internetom u okviru programa WiFi4EU. Europska komisija pozvala je zajednice da za tu namjenu razviju nove usluge, primjerice planove grada za turiste, elektroničke obrasce za javne službe ili informacije o zdravstvenoj ponudi. Preduvjet je da gradovi ne potisnu postojeću privatnu ili javnu ponudu bežičnog interneta te da mrežni operatori mogu ponuditi brzinu od najmanje 30 MB u sekundi. Ta je inicijativa stoga prvenstveno usmjerena na područja u kojima nije dostupna WLAN mreža. Zahtjevi se mogu početi podnositi od ljeta 2017.

Brzi mobilni internet trebao bi biti dostupan po prihvatljivim cijenama i ljudima koji žive u udaljenim područjima. Do 2025. potrošačima u cijeloj Europi trebao bi biti dostupan superbrzi mobilni internet 5G. „Time bi se u EU-u mogla otvoriti još dva milijuna novih radnih mjesta”, rekao je predsjednik Europske Komisije Juncker. Europska komisija pokrenula je 2013. javno-privatno partnerstvo koje se podupire sa 700 milijuna eura javnih sredstava radi olakšavanja uvođenja tehnologije 5G u Europi.

[Europska komisija o programu WiFi4EU](#)

San je mnogih korisnika pametnog telefona biti u mogućnosti besplatno se koristiti WLAN-om na javnim mjestima. Europska komisija to želi učiniti mogućim te je u rujnu 2016. predložila odgovarajuću inicijativu. Do 2020. na važnim javnim mjestima u europskim selima i gradovima trebao bi biti dostupan besplatni i superbrzi pristup internetu. Riječ je primjerice o knjižnicama, parkovima ili javnim zgradama. EU je za tu namjenu izdvojio 120 milijuna eura.

EU je i europska zajednica kultura

EU svoje članice ne podupire samo u politici i gospodarstvu nego i u kulturi. Redateljima, glumcima, pjevačima i drugim kulturnim radnicima dostupni su mnogi programi potpore. Što bi, primjerice, bila kinematografija bez europskog filma?

Jean Monnet, jedan od tvoraca Europe, rekao je sljedeće: „Da sve treba iznova započeti, započeo bih s kulturom“. Tom je rečenicom izrečena spoznaja da je kultura važan pokretač europske integracije jer Europu povezuje stoljetna zajednička kulturna povijest.

Iako je svaka država nadležna za svoju kulturnu politiku, EU podupire države članice u području kulture. Cilj je te potpore sačuvati kulturnu raznolikost i kulturnu baštinu, poticati umjetnike u njihovu stvaralaštvo te potaknuti kulturnu razmjenu. Krajem 2015. ovom je cilju, pod utjecajem izbjegličkog vala, pridodan međukulturalni dijalog.

U sektoru kulture i kreativnih djelatnosti u Europi ima više od sedam milijuna radnih mјesta. Raznolikost europskog filma ogleda se u filmskim uspješnicama kao što su „Amélie“ i „Zbogom, Lenjine“. Toj raznolikosti pridonosi i finansijska potpora EU-a koja je od 1990. dostupna redateljima i producentima kino i televizijskih filmova. Kako bi se osigurala kvaliteta europskih filmova, EU subvencionira filmske festivalne, potiče distribuciju i marketing europskih koprodukcija i proizvodnju televizijskih serija te podupire mreže kinodvorana, kao što je mreža „Europa Cinemas“, koja okuplja kina koja na svojem programu imaju velik udio europskih filmova.

Uspjeh poticanja filma vidljiv je i po brojkama: od početka inicijative broj europskih filmova u kinodvoranama utrostručio se, a tržišni udio je s manje od 10 % narastao na preko 33 %.

Kao središnji instrument poticanja kulture EU je pokrenuo program „Kreativna Europa“. Za jačanje kulturnih i kreativnih sektora Europe u okviru programa „Kreativna Europa“ do 2020. na raspolaganje je stavljen 1,46 milijardi eura. Pod okriljem tog programa nastavljaju se programi KULTURA i MEDIJI.

Osim toga 2016. pokrenut je novi jamstveni fond za poticanje malih poduzeća koja se bave kreativnim djelatnostima. U okviru programa potiču se, primjerice, međunarodne turneve i izložbe, ali i književni prijevodi beletristike te daljnja izobrazba mladih umjetnika.

Potporu već dugi niz godina kao ambasador kulture dobiva i Orkestar mladih Europske unije, osnovan 1976. U Orkestru mladih tijekom godina nastupalo je više od 3000 glazbenika te je on postao simbol kulturne raznolikosti Europe. Budućnost Orkestra, koji je surađivao s velikim dirigentima kao što su Leonard Bernstein i Herbert von Karajan, osigurana je zahvaljujući inicijativi Europske komisije.

[Internetske stranice za Creative Europe Media](#)

[Internetske stranice o kulturi u EU-u](#)

[Internetske stranice Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu](#)

EU čuva kulturnu raznolikost i gradovima dodjeljuje naslov europske prijestolnice kulture

Što povezuje Rijeku, Pafos i Atenu? Sva tri navedena grada proglašena su europskim prijestolnicama kulture. Prijestolnice kulture odraz su raznolikosti kulturnog krajolika Europe i kao takve dobivaju novčanu potporu iz Bruxellesa. Ni jedan kontinent nema tako raznoliku kulturnu baštinu na tako malom prostoru kao Europa.

Naslov europske prijestolnice kulture u Europskoj se uniji dodjeljuje od 1985. Cilj je te inicijative „istaknuti bogatstvo i raznolikost kultura Europe“, pokrenuti turizam i poboljšati ugled gradova. Istodobno se jača osjećaj Europljana o pripadnosti istom kulturnom krugu. Za svaku prijestolnicu kulture predviđen je iznos od 1,5 milijuna eura u obliku nagrade „Melina Mercouri“ koja se dodjeljuje odabranim gradovima. Melina Mercouri bivša je grčka ministrica kulture koja je bila začetnica tog programa.

Prva prijestolnica kulture bila je Atena. Prvi hrvatski grad kojem je dodijeljen taj naslov je Rijeka (2020.). Prijestolnicama kulture za 2017. proglašeni su danski grad Aarhus i ciparski grad Pafos. Ta će dva grada taj naslov obilježiti cjelogodišnjim programom izložbi, festivala, kazališnih predstava i glazbenih događanja. Gradovi se službeno imenuju četiri godine unaprijed. Isprič se samo jedan grad proglašavao kulturnom prijestolnicom, no od 2001. zbog velikog broja prijava to su obično dva grada. Dosad je taj naslov ponijelo više od 50 europskih gradova.

EU dodjeljuje i nagrade za kulturu, primjerice europsku nagradu za popularnu glazbu pod nazivom European Border Breaker Award (skraćeno EBBA). EBBA se dodjeljuje umjetnicima koji svojim debitantskim albumom uspiju doprijeti do široke publike izvan granica svoje zemlje.

Europa je u apsolutnom svjetskom vrhu u području kulture. Nigdje u svijetu nema toliko kulturnih spomenika svjetskog ranga koji su zaštićeni UNESCO-om kao na europskom kontinentu. EU je stvorio i oznaku europske baštine koja se dodjeljuje lokacijama od posebne važnosti za povijest ili ideale europske integracije. U Hrvatskoj je to Muzej krapinskih neandertalaca i nalazište "Hušnjakovo." Te se lokacije ne odabiru zbog svoje ljepote ili arhitekture, već zbog svoje posebne važnosti za Europu. Po tome se europska oznaka kulturne baštine razlikuje od oznake svjetske baštine UNESCO-a.

Od ove se godine uvode i „staze kulturne baštine“ koje prolaze uz različite lokacije i upućuju na događanja kao što su festivali i izložbe. Riječ je o projektu koji je nastao suradnjom UNESCO-a i Europske komisije. Turisti će dobivati informacije i zemljopisne karte kulturnih lokacija s pomoću aplikacije na mobilnom telefonu.

[Popis prijestolnica kulture](#)

[UNESCO i Europska komisija o stazama kulturne baštine \(na engleskom jeziku\)](#)

Dio 9.: EU stvara područje unutarnje sigurnosti

EU suzbija turizam

Napadima na Bruxelles, Pariz, Berlin i London pokazalo se da se islamistički terorizam ne zaustavlja na državnim granicama. Atentati su ujedno otkrili slabosti u suradnji i razmjeni informacija među država članica EU-a. EU podupire blisku suradnju svojih članica jer ni jedna se država EU-a ne može sama oduprijeti prekograničnim prijetnjama.

Od bombaških napada u Madridu 2004. u Europi je bilo više od 30 terorističkih napada. U Londonu, Parizu, Bruxellesu, Nici, Berlinu i drugim gradovima poginulo je više od 600 ljudi. Pitanje sigurnosti stoga je postalo najviši prioritet Europske komisije. Zajedničkim mjerama i propisima EU može poboljšati suradnju država članica i bolje zaštiti svoje građane.

Novi Europski centar za borbu protiv terorizma u okviru Europol-a podržava nacionalne napore protiv terorizma i teškog kriminala

Do svibnja 2018. EU planira razviti sustav za evidentiranje i upotrebu podataka o putnicima u zračnom prometu (PNR) za potrebe kaznenog progona. Države članice do tada će uspostaviti središnji ured koji će od zračnih prijevoznika prikupljati podatke o putnicima (adresu, broj telefona, mjesto i datuma putovanja). Komisija je također predložila europski sustav za informacije o putovanju i odobrenja (ETIAS) koji će omogućiti da se unaprijed provjere državljanji trećih zemalja koji putuju u schengenski prostor, a oslobođeni su obveze posjedovanja vize.

Kako bi spriječila da teroristi u bijegu slobodno prelaze europske granice, Europska komisija namjerava unaprijediti bazu podataka o traženim osobama Schengenskog informacijskog sustava (SIS). Za osobama osumnjičenima za terorizam mora se raspisati tjeratika te se u SIS-u moraju zabilježiti zabrane ulaska za državljanje trećih zemalja.

Radi se i na jačanju Europol-a, europskog policijskog ureda u Haagu. Europol podupire nacionalne policije, primjerice u obliku zajedničkih istražnih timovima. Kao odgovor na napade na Pariz krajem 2015. Europol je također osnovao protuteroristički centar u kojem 60 stručnjaka prikuplja informacije od različitih sigurnosnih službi, uključujući informacije o džihadistima povratnicima.

[Vijeće EU-a o strategiji suzbijanja terorizma](#)

[Ususret europskoj sigurnosnoj uniji](#)

[Europska komisija o reformi Schengenskog informacijskog sustava](#)

[Vatreno oružje – Dogovor o prijedlogu Komisije za povećanje sigurnosti građana](#)

Države članice EU-a još su 2005. donijele zajedničku strategiju za borbu protiv terorizma. Uvedena su stroža pravila koja omogućuju prekidanje izvora financiranja terorista i sprječavanje pranja novca. Postrožena je i kontrola nabave i posjedovanja vatrenog oružja. U suradnji s pružateljima internetskih usluga EU se bori protiv terorističke propagande na internetu te suzbija radikalizaciju i regrutiranje u školama i zatvorima.

EU poduzima mjere protiv organiziranog kriminala

Pljačke banaka, krijumčarenje, trgovanje drogom i pranje novca: organizirani kriminal u Europi poprimio je prekogranične razmjere. Europska unija osigurava da države članice bolje surađuju u suzbijanju kriminala.

U Europi bez unutarnjih granica i kriminal se odvija preko granica. Stoga je nužna bliska suradnja policije i pravosuđa na razini cijelog EU-a. Pri ostvarivanju tog cilja ključnu ulogu ima postupak europskog uhidbenog naloga uveden 2002. radi omogućivanja provedbe nacionalnog uhidbenog naloga na području cijele Europe. Europski uhidbeni nalog olakšava i ubrzava postupak izručenja počinitelja kaznenih djela i osumnjičenika koji se skrivaju u drugoj europskoj državi.

Zahvaljujući europskoj bazi podataka o traženim osobama Schengenskog informacijskog sustava (SIS) službenici graničnog nadzora mogu lakše ući u trag počiniteljima. Osim imena traženih počinitelja kaznenih djela ta baza podataka sadržava informacije o oružju, ukradenim automobilima i izgubljenim osobnim ispravama. To olakšava potragu za traženim osobama.

EU je osnovao i skupinu visokorangiranih sudaca i državnih odvjetnika iz svih država članica okupljenih u tijelu za pravosudnu suradnju Eurojust. Eurojust istražuje teški prekogranični kriminal i pomaže nacionalnim tijelima kaznenog progona.

Važnu ulogu ima i europski policijski ured Europol, sa sjedištem u nizozemskom gradu Hagu. U Europolu je zaposleno preko 100 stručnjaka i kriminalista koji prikupljaju informacije i podatke o počiniteljima kriminala te pomaže u potrazi za počiniteljima. Europol izrađuje analize o kriminalu i terorizmu, pruža pomoć nacionalnim tijelima, ali i izravno pomaže u uhićenju počinitelja kriminala. Na web-mjestu eumostwanted.eu objavljaju se tjeralice za najtraženijim počiniteljima međunarodnih kaznenih djela.

Za bolju policijsku suradnju u proračunu EU-a do 2020. osigurano je više od milijardu eura. Tim se sredstvima financiraju, primjerice, zajednički istražni timovi, daljnja izobrazba i nove tehnologije u državama članicama. Primjer takve suradnje zajednička je istražna skupina državnih odvjetništava i brandenburške i poljske policije koja je uspostavljena 2013. radi suzbijanja prekograničnih bandi. U pograničnim područjima postoje i zajednički centri policijske i carinske suradnje u kojima policijski i carinski službenici iz Bavarske, Saske i Češke koordiniraju zajedničke akcije.

Inače, u EU-u nema smrtne kazne čak ni za najteža kaznena djela kao što je ubojstvo jer bi to bilo u suprotnosti s vrijednostima Europske unije. Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker rekao je: „Mi Europljani čvrsto se protivimo smrtnoj kazni jer vjerujemo u vrijednost ljudskog života i tu vrijednost poštujemo”.

[Internetske stranice Europola](#)

[Internetske stranice Europola za tjeralice \(na engleskom jeziku\)](#)

[Internetske stranice Europske komisije o Eurojustu \(na engleskom jeziku\)](#)

EU štiti žene i djecu od trgovanja ljudima i zlostavljanja

Trgovanje ljudima i spolno zlostavljanje žena i djece najgori su oblici zločina. EU je razvio posebne programe za postupanje protiv počinitelja takvih zločina.

Više od tri četvrtine žrtava trgovanja ljudima ili zlostavljanja u EU-u su žene. Većinu tih žena prisiljava se na prostituciju ili rad uz malu plaću, među ostalim i primjenom sile. Žrtve su sve češće i djeca. Žrtve većinom dolaze iz jedne od 28 država članica, u najvećem broju iz Bugarske i Rumunjske. Trgovinom ljudima smatraju se, primjerice, prisilna prostitucija, prisilni rad ili trgovanje organima. Prema podacima EU-a u razdoblju od 2013. do 2014. ukupno 15 846 žena, muškaraca, djevojaka i mladića registrirano je kao žrtve trgovanja ljudima.

Europa poduzima zajedničke mjere protiv trgovanja ljudima. Te mjere obuhvaćaju prevenciju, zaštitu žrtava, kazneni progon i međunarodnu suradnju. Europska komisija pokrenula je primjerice elektroničku platformu s pomoću koje oko 100 organizacija iz cijele Europe razmjenjuje ideje, iskustva i inicijative za pomoći žrtvama.

Na temelju zakonodavstva EU-a žrtvama trgovanja ljudima zajamčena su zakonska prava, primjerice pravo na pravnu pomoć, medicinsku skrb te pravo na privremeni boravak.

[Izvješće od 19. 5. 2016. o napretku u borbi protiv trgovanja ljudima](#)

[Uredba EU-a od 2011. o sprječavanju i suzbijanju trgovanja ljudima](#)

[Brošura Europske komisije o pravima žrtava trgovaca ljudima \(na engleskom jeziku\)](#)

Dio 10.: Europa se angažira u svijetu

Europa je najveći pružatelj razvojne pomoći u svijetu

Europska unija aktivno pomaže u borbi protiv siromaštva u svijetu: EU i njegove države članice najveći su svjetski donatori razvojne pomoći. Zajedno doniraju više od svjetske sile SAD-a.

Više od polovine ukupno pružene razvojne pomoći u svijetu dolazi iz Europe. Europska unija i njezine države članice osigurale su 2015. rekordan iznos od ukupno 68 milijardi eura, čak 15 % više nego u 2014. Tijekom izbjegličke krize države članice dodatno su povećale iznos pomoći.

Prema Ugovoru o EU-u najvažniji je cilj razvojne politike EU-a smanjiti i u konačnici iskorijeniti siromaštvo. To se odnosi npr. na osiguranje hrane, čiste vode, školovanja i borbu protiv bolesti kao što je AIDS. Ostali su ciljevi zaštita ljudskih prava i demokracije, promicanje ravnopravnosti muškaraca i žena i rješavanje posljedica klimatskih promjena i ekoloških problema. Svojim razvojnim programima EU podupire provedbu tih ciljeva u 160 partnerskih zemalja. Da bi se poboljšao učinak razvojne pomoći, potrebno je usredotočiti se na najsiromašnije zemlje. Tako npr. države Sahela primaju pomoć u hrani.

EU i države članice najveći su donatori u svijetu

Službena razvojna pomoć:

2014.

2015.

59 milijardi EUR

68 milijardi EUR

Kao najvažniji trgovinski partner zemalja u razvoju EU tim zemljama pruža bescarinski pristup europskom tržištu. Te bi mjere potpore trebale potaknuti vlade zemalja u razvoju da preuzmu međunarodne standarde po europskom modelu, kao što su npr. temeljna prava ili prava radnika.

Da bi se omogućila uspješna provedba projekata i programa, EU blisko surađuje s međunarodnim partnerima kao što su OECD, UNICEF i Ujedinjeni narodi.

Priopćenje Europske komisije od 13. travnja 2016.

EU je prednjačio i kada se ti podaci analiziraju u odnosu na gospodarsku snagu. Udio razvojne pomoći u godišnjim gospodarskim rezultatima porastao je na 0,47 % i time je bio dvostruko veći nego u zemljama koje nisu članice EU-a (0,21 %). Ujedinjeni narodi postavili su cilj od 0,7 %, što države članice EU-a zbog gospodarske krize i ograničenih proračuna dosad nisu uspjeli ostvariti.

Europa pomaže u sirijskoj krizi

Milijuni Sirijaca prisiljeni su napustiti zemlju zbog građanskog rata. EU je ponudio utočište većem broju sirijskih izbjeglica od bilo koje druge zemlje koja ne graniči sa Sirijom. Nitko ne ulaže toliko sredstava u školsko obrazovanje sirijske djece koliko to čini EU.

EU i njegove države članice ujedno su najveći međunarodni novčani donatori: zajedno su osigurali više od 9,2 milijarde eura za sirijske izbjeglice u Siriji i u glavnim zemljama prihvata (Libanonu, Jordanu, Turskoj, Iraku i Egiptu). To se odnosi na izravnu humanitarnu pomoć te razvojnu i gospodarsku pomoć.

Tim je novcem stanovnicima omogućen pristup čistoj pitkoj vodi i odvodnji. Više od 1,15 milijuna izbjeglica primilo je humanitarnu pomoć EU-a u obliku hrane, zdravstvene skrbi i cjepiva za djecu. Izgrađena su skloništa za više od milijun ljudi. Stotine tisuća sirijske djece školuje se zahvaljujući programima školskog obrazovanja osiguranim humanitarnom pomoći EU-a. Visoka predstavnica EU-a Federica Mogherini rekla je: „Nitko drugi ne ulaže toliko u obrazovanje sirijske djece u Siriji i u susjednim zemljama kao EU”.

U naporima za uspostavu mira u Siriji EU ima ulogu posrednika i zalaže se za mir na međunarodnim konferencijama.

[Informativni članak Europske komisije o Siriji \(na engleskom jeziku\)](#)

[Internetske stranice Europske komisije o humanitarnoj pomoći EU-a za Siriju \(na engleskom jeziku\)](#)

[Govor visoke predstavnice EU-a Federice Mogherini održan u Berlinu 7. prosinca 2016. \(na engleskom jeziku\)](#)

EU pomaže svojim susjedima

Stvaranje „kruga stabilnih i prijateljskih država“ oko EU-a cilj je europske susjedske politike. Zaživjela je 2004. nakon proširenja EU-a na istok. U okviru te politike EU će i dalje promicati univerzalne vrijednosti, nastojeći iznaći djelotvornije načine promicanja demokracije, temeljnih sloboda i vladavine prava.

Cilj je osigurati blagostanje i sigurnost za sve i istovremeno sprječiti podjele između proširenog EU-a i njegovih susjeda. Ta strategija pridonosi stabiliziranju kontinenta i susjednih područja.

Europska susjedska politika čini okvir za suradnju sa 16 partnerskih zemalja istočno, južno i jugoistočno od EU-a. U istočnoj Europi naglasak je na Ukrajini, Bjelarusu, Moldovi i južnom Kavkazu (Armenija, Azerbajdžan i Gruzija), u području Sredozemlja na sjeveroafričkim zemljama Maroku, Alžiru, Tunisu, Libiji i Egiptu, a na Bliskom istoku na Izraelu, Palestinskoj samoupravi, Jordanu, Libanonu i Siriji. Cilj je politike susjedstva promicati demokraciju, gospodarske reforme i sigurnost na vanjskim granicama EU-a, no jednako su važni i zaustavljanje nezakonitih migracija i borba protiv krijumčarenja ljudima i terorizma.

EU preuzima svoj dio odgovornosti i u sprečavanju i rješavanju regionalnih sukoba. Primjerice, EU je posredovao u postizanju sporazuma između Srbije i Kosova nakon desetljeća sukoba na Kosovu. Visoka predstavnica EU-a Federica Mogherini rekla je: „Zemlje iz svih dijelova svijeta mole nas da podržimo njihov mirovni proces“.

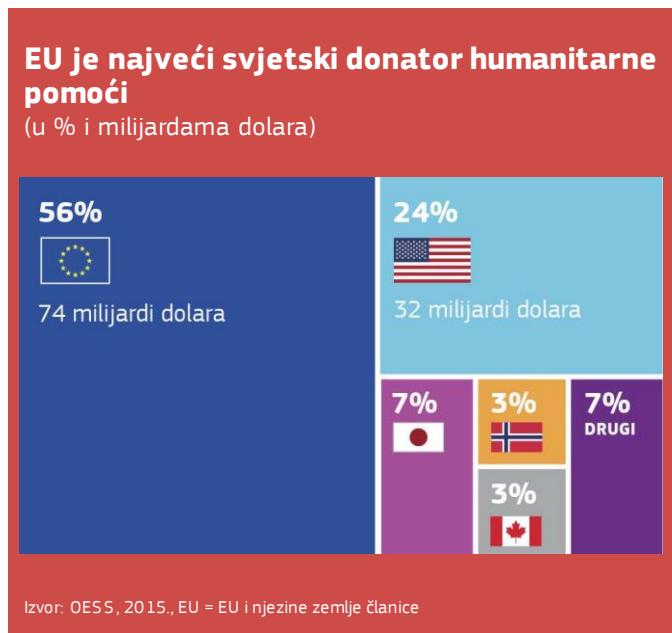
EU tako pomaže susjednim zemljama stavlјajući im na raspolaganje svoju političku i tehničku ekspertizu, ali i finansijska sredstva u iznosu od otprilike 2 milijarde eura godišnje. Za razdoblje od 2014. do 2020. Europska unija osigurala je u okviru Europskog instrumenta za susjedstvo i partnerstvo (ENPI) finansijska sredstva u iznosu od 15,4 milijarde eura. Potpora se pruža i u obliku zajmova Europske investicijske banke i Europske banke za obnovu i razvoj. EU nudi i olakšice u području trgovinskog i viznog režima.

Kao nadopuna europskoj susjedskoj politici osnovani su Unija za Mediteran (2008.) i Istočno partnerstvo (2009.).

[Revizija europske politike susjedstva: jača partnerstva za bolje susjedstvo, 18. studenoga 2015.](#)

Europa je najveći svjetski donator humanitarne pomoći

EU pruža pomoć u velikim krizama i katastrofama diljem planeta, kao što su borba protiv gladi u Somaliji, izbjeglička kriza u području Mosula u Iraku ili situacija nakon potresa u Nepalu. Time služi kao primjer čitavom svijetu. EU i njegove države članice najveći su svjetski donatori humanitarne pomoći koja spašava živote. Europski često stižu prvi na područja pogodjena katastrofom.

Europska komisija od 1992. osigurava humanitarnu pomoći više od 110 zemalja. Usprkos gospodarskoj krizi i ograničenim proračunima, proračun za humanitarnu pomoći iznosi oko 1 milijardu eura godišnje, što čini 1 % ukupnog proračuna EU-a ili, preračunano, 2 eura po građaninu EU-a godišnje. Na taj način EU godišnje pruža pomoći i spašava živote oko 120 milijuna žrtava ratnih sukoba i elementarnih nepogoda. Stanovništvo neeuropskih zemalja pogođeno elementarnim nepogodama ili ratovima i sukobima na taj način prima hitnu potporu i pomoći u nuždi.

Sredstva za pomoći u nuždi trenutačno se upotrebljavaju prvenstveno za rješavanje problema izbjegličke krize. Prema procjenama EU-a 65 milijuna ljudi širom svijeta moralo je zbog sukoba i nasilja napustiti svoje domove, od toga 21,3 milijuna izbjeglica i 40,8 milijuna raseljenih osoba koje ostaju u svojoj zemlji. Pomoći u nuždi upotrebljava se i u slučajevima potresa, epidemija ili terorističkih napada.

Najveći udio sredstava (oko 40 %) troši se na hranu. Novac odlazi i na potrebe zdravstva i zdravstvene skrbi, za osiguranje vode i sanitarnih objekata, šatora i skloništa te obrazovanja u kriznim situacijama. Da bi novac doista stigao tamo gdje je potreban, EU surađuje s međunarodnim partnerima, npr. Ujedinjenim narodima. Najveći iznos sredstava (oko 40 %) odlazi na potrebe Afrike, a ostali važni primatelji pomoći su i Bliski istok, Sredozemlje, Azija i Latinska Amerika.

Osim što pruža hitne potpore, Glavna uprava Europske komisije za humanitarnu pomoći i civilnu zaštitu u inozemstvu (ECHO) koordinira i europske akcije pružanja pomoći u slučaju katastrofa diljem svijeta. Bruxelles od 2001. koordinira pomoći koju pružaju uključene zemlje u Europi i ostatku svijeta.

Novčani iznos koji prati Nobelovu nagradu za mir 2012. Europska komisija povećala je na 2 milijuna eura i usmjerila ga u inicijativu EU-a „Djeca mira” namijenjenu djeci koja žive u zonama sukoba.

[Internetske stranice Europske komisije o pružanju pomoći u slučaju katastrofa \(na engleskom jeziku\)](#)

[Priopćenje Europske komisije o korištenju novca od Nobelove nagrade za mir](#)

Dio 11.: Europa pomaže u svjetskoj izbjegličkoj krizi

Europa spašava živote

U potrazi za boljim životom dolaze u Europu ili bježe od ratova i ugnjetavanja. Većina migranata kreće preko Sredozemlja na opasan put u Europu, često na dotrajalim plovilima. Nađu li se plovila u opasnosti izvan libijskih teritorijalnih voda, europski brodovi dužni su spašavati živote.

Najvažnija izbjeglička ruta trenutačno se nalazi na potezu iz Sjeverne Afrike, u pravilu Libije, prema Italiji. Ta je ruta opasna za život – beskrupulozni krijumčari zbog velike potražnje sve veći broj ljudi ukrcavaju na plovila koja nisu sposobna za plovidbu. Prema Međunarodnoj organizaciji za migracije (IOM) najmanje je 5000 osoba poginulo 2016. u pokušaju bijega u Europu preko Sredozemnog mora. Prema procjenama Frontexa prošle je godine (2016.) Sredozemno more prešlo ukupno oko 364 000 osoba. Većina tih osoba potjecala je iz Nigerije, Eritreje, Gvineje, Obale Bjelokosti i Gambije.

EU je 2004. osnovao posebnu agenciju nadležnu za zaštitu granica i spašavanje na moru: Agenciju za europsku graničnu stražu (Frontex) sa sjedištem u Varšavi. Frontex je u svojim misijama dugo ovisio o državama članicama EU-a, koje su na raspolažanje stavljele granično osoblje i opremu, npr. helikoptere i brodove, koji su potom djelovali „pod zastavom EU-a”. U međuvremenu Agencija je prerasla u Europsku graničnu i obalnu stražu s vlastitom opremom i brzo dostupnom pričuvom od 1500 službenika granične policije iz država članica.

Proračun Frontexa neprekidno raste od njegova osnivanja: u 2016. proračun Agencije iznosio je 254 milijuna eura. Za usporedbu, Europski policijski ured (Europol) raspolagao je 2016. proračunom od 100 milijuna eura.

Od 2015. utrostručeni su resursi i finansijska sredstva potrebni za provedbu operacija EU-a na moru. Zahvaljujući EU-ovim zajedničkim operacijama *Poseidon*, *Triton* i *Sophia* od 2015. u Sredozemnome i Egejskome moru spašeno je više od 400 000 ljudskih života. Osim toga onesposobljena su 303 plovila kojima se koriste kriminalne mreže, a 89 osumnjičenih krijumčara i trgovaca ljudima predano je talijanskim vlastima.

**Spasili smo
živote. Na moru
je 2015. i 2016.
spašeno više od
400 000 ljudi**

[Priopćenje Frontexa od 6. siječnja 2017. \(na engleskom jeziku\)](#)

[Pomorska operacija EU-a Sophia \(na engleskom jeziku\)](#)

[Operacije EU-a u Sredozemlju](#)

Europa štiti svoje granice

Godina 2015. bila je godina izbjegličke krize. Nikad prije nije toliki broj ljudi stizao u EU. U tim je okolnostima pojačan pritisak u cilju boljeg osiguranja vanjskih granica EU-a. Od 2016. EU ima novu europsku graničnu i obalnu stražu.

Nova granična i obalna straža bolje je opremljena i raspolaze brzo dostupnom pričuvom od najmanje 1500 službenika granične policije. Proizašla je iz EU-ove agencije Frontex, ali se za razliku od nje više ne oslanja na pomoć država članica. To znači da ne mora čekati na posudbu opreme iz država članica, već tu opremu može nabavljati i sama. Do 2020. broj stalnih djelatnika trebao bi se povećati na 1000, čime bi broj zaposlenih bio više nego dvostruko veći u usporedbi s agencijom Frontex. Nova granična i obalna straža već je raspoređena na tursko-bugarskoj granici i na sjevernoj granici Grčke.

Osim toga EU je postrožio Zakonik o schengenskim granicama. To znači da će ubuduće biti obvezna kontrola svih državljanima EU-a na ulasku i pri izlasku iz EU-a. Sustavna kontrola državljanima trećih zemalja već je obvezna. Procjenjuje se da je 5000 državljanima EU-a otputovalo u zone sukoba i priključilo se terorističkim skupinama kao što je tzv. IS. Neki od stranih boraca povratnika u Europu sudjelovali su u terorističkim napadima.

U studenome 2016. Europska komisija predstavila je i plan sustava registracije za putnike na ulasku u EU (ETIAS), sličan onome kakav već postoji u SAD-u. Europski sustav za informacije o putovanjima omogućit će da državljanima zemalja koje nisu članice EU-a i koji bez vize žele ući u schengenski prostor ili iz njega izaći budu registrirani i provjereni i prije nego što stignu u Europu. U svakom navratu bilježit će se podaci o vremenu, mjestu i razlogu putovanja. Na temelju prethodne usporedbe s podacima iz sigurnosnih baza i baza podataka o terorizmu istražitelji će odlučivati tko smije ući u EU. To je u osnovi automatizirani sustav za izdavanje dozvola ulaska u Europu. Predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker rekao je: „Moramo znati tko prelazi naše granice”. Putnici se ubuduće moraju unaprijed registrirati ispunjivanjem obrasca na internetu.

Na taj način EU želi odvratiti od ulaska teroriste, kriminalce i povratnike iz zemalja u kojima bjesni građanski rat. Sustav registracije postat će operativan do 2020., a njime će se moći služiti i Europski policijski ured (Europol). Organizacija sustava prema procjenama zahtijeva ulaganja u iznosu od 212 milijuna eura.

[Priopćenje Europske komisije o Europskom sustavu za informacije o putovanjima](#)

[Informativni članak – Sustavne provjere na vanjskim granicama EU-a](#)

Europa se bori protiv krijumčara

Bijeg u Europu je opasan. Devedeset posto izbjeglica odnosno migranata platilo je organiziranim kriminalnim mrežama trgovaca ljudima. Samo u 2015. krijumčari su zaradili više od 4 milijarde eura na migrantima koje su prevezli u Grčku i Italiju. EU poduzima mjere protiv kriminalnih krijumčarskih mreža.

Vojni brodovi država članica EU-a od ljeta 2015. patroliraju pred obalom Libije u okviru operacije „Sophia“. Glavna im je zadaća otkriti plovila s krijumčarima, ukrcati se na njih i uhititi posadu. Dodatna im je zadaća boriti se protiv krijumčarenja oružja u cilju ometanja nabave resursa za terorističku skupinu IS. EU time udružuje svoje snage u Egejskome moru s turskim vlastima i vojnim savezom NATO-om.

U okviru operacije „Sophia“ pomoći u obliku osposobljavanja prima i libijska obalna straža. Mreža „Seahorse za Sredozemlje“ trebala bi postati operativna u proljeće 2017., sa zadaćom pružanja potpore graničnim tijelima sjevernoafričkih zemalja u borbi protiv krijumčara i trgovaca ljudima.

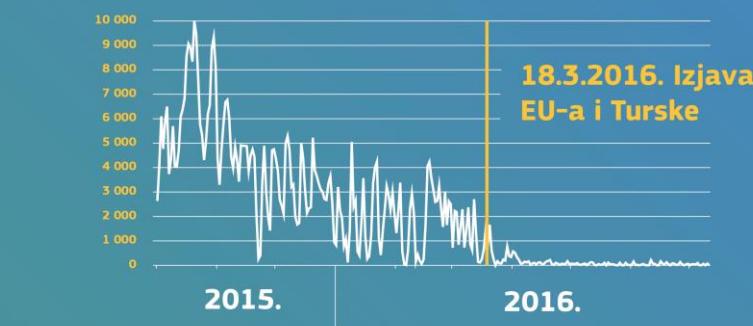
U ožujku 2016. EU je sklopio sporazum s Turskom radi presijecanja krijumčarskih ruta preko Egejskog mora. Umjesto opasnog putovanja preko Egejskog mora sirijskim izbjeglicama nude se sigurni i legalni načini putovanja prema EU-u. Sporazum pokazuje pozitivne rezultate: dok je u listopadu 2015. tom rutom svakodnevno pristizalo 10 000 osoba, od stupanja na snagu Izjave EU-a i Turske taj se broj smanjio na oko 100 osoba dnevno. EU je osigurao početni iznos od 3 milijarde eura kako bi izbjeglicama omogućio da žive u dostojanstvu i izgrade novi život u Turskoj. Tim će se sredstvima, među ostalim, financirati školsko obrazovanje za stotine tisuća sirske djece u Turskoj.

Novi Europski centar za borbu protiv krijumčarenja migranata koji je uspostavio Europol 2016. pomaže državama članicama u razbijanju kriminalnih mreža koje se bave organiziranim krijumčarenjem migranata.

[Informacije o operaciji „Sophia“ \(na engleskom jeziku\)](#)

[Europski centar za borbu protiv krijumčarenja migranata](#)

Prosječni broj dnevnih prelazaka smanjio se s gotovo 10 000 u listopadu 2015. na gotovo 100 do ljeta 2016.

Europa se bori protiv glavnih uzroka migracija

Mnogi su razlozi zbog kojih ljudi napuštaju svoje domove: rat, siromaštvo ili politički progon. Novim okvirom za partnerstvo u području migracija EU tim ljudima želi pružiti bolje izglede za budućnost u njihovoj domovini.

Stanovništvo Sirije bježi zbog rata, Eritrejci napuštaju svoju domovinu zbog siromaštva i ugnjetavanja, a Nigeriци zbog islamističke terorističke skupine Boko Haram ili, jednostavno, u potrazi za boljim životom. EU pojačano surađuje s nekim afričkim zemljama u cilju jačanja i poboljšanja životnih uvjeta izbjeglica i time i njihova lakšeg povratka u domovinu.

**Više od
10 milijardi EUR
mobilizirano je kao
odgovor na
izbjegličku krizu
2015. i 2016.**

EU se time angažirao na rješavanju temeljnih uzroka migracija. Evropska unija ustanovila je Krizni uzajamni fond za Afriku u iznosu većem od 2,4 milijarde eura iz proračuna EU-a i Europskog razvojnog fonda u kombinaciji s prilozima država članica i drugih država donatora, u cilju pružanja razvojne i sigurnosne potpore u posebno pogodjenim područjima.

Novim partnerstvima u području migracija EU je pojačao suradnju sa, za početak, sedam afričkih zemalja kako bi se zajedničkim snagama poboljšalo humanitarnu situaciju na terenu, uhvatilo u koštač s krijumčarima i olakšalo vraćanje. Takvi su sporazumi dosad postignuti s Etiopijom, Malijem, Nigerom, Nigerijom i Senegalom. Koristeći se „mješavinom pozitivnih i negativnih poticaja“ EU želi potaknuti na suradnju te države podrijetla i tranzita kako bi se smanjio broj ljudi koji su prisiljeni napustiti svoje domove, migranti bili primljeni u tranzitnim državama i više migranata bez prava na azil bilo vraćeno u njihove matične zemlje. Zauzvrat EU nudi mogućnost olakšavanja trgovine i veća sredstva za razvoj. Tako je u Nigeru broj migranata koji prelaze pustinju u smjeru Libije smanjen sa 70 000 u svibnju 2016. na 1500 u studenome iste godine.

U cilju borbe protiv temeljnih uzroka migracija Evropska komisija želi dati vjetar u leđa privatnom sektoru u Africi zahvaljujući investicijskom fondu vrijednom nekoliko milijardi eura. Zbog toga je u rujnu 2016. predložila ambiciozan plan ulaganja za Afriku i susjedstvo EU-a u vrijednosti od 44 milijarde eura. Zaštita od rizika trebala bi pružiti poticaj privatnim poduzećima da ulože npr. u energetski sektor i proizvodnu industriju u Africi. Jedan je od glavnih uzroka migracija naime taj što je gospodarski rast u zemljama u razvoju na najnižoj razini od 2003. Predsjednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker rekao je: „Naš novi plan pomoći će onima koji bi inače u potrazi za boljim životom morali krenuti na opasna putovanja“.

[Prvi rezultati partnerstava u području migracija s afričkim zemljama](#)

[Internetske stranice Kriznog uzajamnog fonda EU-a za Afriku \(na engleskom jeziku\)](#)

EU se zalaže za jedinstvene standarde u području azila diljem Europe

Još mnogo prije izbjegličke krize 2015. EU je sebi postavio za cilj uskladiti politiku za azil s politikom za izbjeglice. Međutim mnoge se države članice razilaze u svojim stajalištima, što je posebno došlo do izražaja tijekom izbjegličke krize. Europska komisija poziva na poštovanje zajedničkih minimalnih standarda.

Korijeni europske politike za azil i izbjeglice sežu u 1957. godinu sklapanja Ugovora iz Rima. Temeljna je ideja stvaranje jedinstvenog sigurnog prostora u kojem se sa svim izbjeglicama postupa jednakom i u okviru kojega sve države članice nude jednaku minimalnu razinu zaštite.

EU je pritom poradio na postupnom usklađivanju pravne osnove. U svim državama članicama vrijede minimalni standardi za prihvatanje i zadržavanje tražitelja azila i svi se postupci azila moraju provoditi prema istim pravilima. Ženevska konvencija uključena je u europsko zakonodavstvo

Dublinskom uredbom iz 1997. utvrđeno je da tražitelj azila mora podnijeti zahtjev za azil u državi članici u koju je prvu ušao. Tijekom izbjegličke krize pokazalo se da taj propis ima nedostataka, stoga je sada u tijeku savjetovanje o reformi Dublinskog sustava.

Kao posljedica izbjegličke krize 2015., na prijedlog Europske komisije, na europskim vanjskim granicama u Grčkoj i Italiji osnovani su centri za početni prihvat i registraciju izbjeglica (engl. *hotspot*). U njima se pristigli izbjeglice registriraju i identificiraju otiscima prstiju. Iz tih se centara organizira i premještanje izbjeglica unutar EU-a, oko čega je, na prijedlog Europske komisije, postignut većinski dogovor država članica. Odlukom EU-a predviđeno je premještanje 160 000 izbjeglica iz Grčke i Italije, koje su zbog svojeg zemljopisnog položaja posebno pogodene velikim priljevom izbjeglica, na temelju ključa raspodjele u druge države članice. Europska komisija predložila je i neke dodatne reforme u ljetu 2016. One obuhvaćaju pojednostavnjene postupke azila, zajedničke standarde za zaštitu prava ugroženih osoba i daljnje usklađivanje uvjeta prihvata u EU-u.

[Europska komisija o reformi sustava azila](#)

[EASO: Europski potporni ured za azil](#)

Dio 12.: EU smanjuje birokraciju

Veća uključenost u većim pitanjima, manja uključenost u manjim pitanjima

Kada razmišljaju o EU-u, ljudi ga često doživljavaju kao birokratsku nemu koja se bavi normiranjem zakriviljenosti krastavaca. To je, naravno, karikatura. Sudržanost i samoograničenje osnovne su ideje Junckerove Komisije pri predstavljanju novih prijedloga propisa.

Europska komisija pod vodstvom Jean-Claudea Junckera preuzela je dužnost 2014. i otada je povukla oko 100 zakonodavnih prijedloga te pokrenula 80 % manje inicijativa nego prethodni saziv, dok su postojeći propisi podvrugnuti temeljitoj reviziji. „Europa može postati bolje i pouzdanije mjesto samo ako se usmjerimo na područja u kojima Europa može pružiti stvarnu dodanu vrijednost i postići rezultate”, rekao je Juncker.

Komisija je u naše prve dvije godine mandata povukla 100 prijedloga i predstavila 80 % manje inicijativa nego u prethodnih 5 godina.

Njemački režiser Wim Wenders jedanput je rekao: „Europska ideja pretvorila se u administraciju, pa ljudi sada administraciju doživljavaju kao ideju.“ Dojam o pretjeranom reguliranju učvrstio se u mnogim glavama iako je zloglasni primjer s krastavcima odavno stvar prošlosti. Predsjednik Komisije Jean-Claude Juncker želi izbjegći jalove rasprave o normiranju ambalaže za ulje ili glava za tuševe: Europa treba djelovati samo u područjima u kojima je to svrhovito.

Građani i poduzeća u Europi žele da europski zakonodavac usredotoči svoje vrijeme i energiju na važna i hitna pitanja, težeći pritom jednostavnim, pouzdanim, razmjernim propisima koji su utemeljeni na činjenicama i donose najveću moguću korist.

Cilj je Junckerove Komisije revidirati pravnu stečevinu i osigurati njezinu svrhovitost u postizanju željenih rezultata. Komisija se redovito savjetuje s visokom stručnom skupinom sastavljenom od predstavnika država članica, industrije i civilnog društva kako bi reguliranje na razini EU-a bilo učinkovitije, a troškovi i administrativno opterećenje manji bez dovođenja političkih ciljeva u pitanje.

Europski propisi ne donose se samovoljnim potezima anonimne birokracije. U postupak donošenja direktiva i uredaba uključeni su izravno birani Europski parlament i demokratski birane vlade država članica.

[Govor predsjednika Junckera o stanju Unije od 14. rujna 2016.](#)

EU nije birokratska nemam – Europa nas košta manje nego što mislimo

Birokraciju EU-a prati loš glas. Mnogi vjeruju da službenici i institucije u Bruxellesu vode raskošan život na račun europskih građana. Brojke međutim upućuju na suprotno.

U europskim institucijama zaposleno je oko 55 000 osoba, od toga oko 34 000 radi u Komisiji. To i nije toliko puno ako se u obzir uzme da osoblje EU-a radi za 510 milijuna građana, što dovodi do omjera zaposlenika institucija i stanovnika od otprilike 1:10 000. Za usporedbu sljedeći primjeri: Grad Köln zapošljava oko 17 000 službenika. S obzirom na oko milijun stanovnika, koliko ondje živi, omjer službenika i stanovnika u Kölnu iznosi 1:60. Taj omjer u Parizu iznosi 1:45. Uzimajući u obzir te vrijednosti, vidljivo je da broj zaposlenika u europskim institucijama nije pretjeran.

Ipak, često se zahtijeva smanjivanje birokratskog aparata. Njemački savez poreznih obveznika predložio je primjerice smanjivanje broja zaposlenih na ispod 40 000, ali kritičari često zaboravljaju da se EU u međuvremenu proširio na 28 država i dobio više zadataka koje nije moguće obavljati bez odgovarajućeg broja zaposlenih.

Samo 6 % ukupnog proračuna EU-a izdvaja se za europsku administraciju (plaće, mirovine i prevoditeljska služba), a 94 % usmjerava se prema državama članicama i građanima. Za usporedbu i sljedeća vrijednost: godišnji trošak administracije EU-a iznosi 8,3 milijarde eura, dok je ukupni godišnji trošak svih nacionalnih administracija 2200 milijardi eura.

Ni predodžba o raskošnom životu službenika u Bruxellesu nije utemeljena. Osnovna mjesечna plaća novozaposlenog službenika Komisije započinje na oko 2300 eura uz dodatke. Samo nekoliko najviših dužnosnika u najvišem je platnom razredu, u kojem osnovna plaća iznosi oko 16 000 eura. Plaće službenika EU-a razvijaju se slično plaćama njihovih nacionalnih kolega u referentnoj skupini zemalja. Ukupno gledano, uzimajući u obzir porast stope mirovinskog osiguranja i uvođenja posebnog krznog poreza, kupovna moć službenika EU-a smanjena je više nego kupovna moć nacionalnih službenika. U razdoblju od 2004. do 2011. to je smanjenje za službenike EU-a iznosi 7,6 %, a za njemačke službenike 4,5 %. Europska komisija najavila je osim toga da će na plaćama zaposlenika do 2020. uštedjeti ukupno 8 milijardi eura.

[Internetske stranice Europske komisije o osoblju \(na engleskom jeziku\)](#)

[Internetske stranice Europske komisije o administraciji](#)

**60 RAZLOGA ZA EU
TO JE TVOJA EUROPA
60 GODINA RIMSKIH UGOVORA**

Europska komisija
Predstavništvo u Hrvatskoj
Augusta Cesarca 4 – 6
10000 Zagreb
+385 (0) 1 4682 300

ožujak 2017.

